

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV. Štev. 66
TELEFON UREDNISTVA 25-67
TELEFON UPRAVE 25-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA 25-67
Poslovanje Ljubljana, Franciškan. 6. tel. 46-91
Postovalnica Celje, Prešernova 3 telefon 280

Maribor, petek 21. marca 1941

NAROČNINA NA MESP
Prelema v uravi ali po pošti 14 din
Dostavljen na dom 16 din tujina 30 din
POSTNI ČPKOVNI PACTIN. 11.40%

Cena
din 1.-

Razjasnitve med Nemčijo, Turčijo in Anglijo

V Berlinu pričakujejo razbistritev odnošajev s Turčijo — Odmevi sestanka med Edenom in Saradžoglom — Soglasni pogledi Velike Britanije in Turčije na mednarodni položaj — Pred odločilno akcijo proti Grčiji

REFIK SEYDAM

predsednik turške vlade je podal danes

pred parlamentom zunanjepolitično poročilo

KAHIRA, 21. marca. Reuter. Zunanja ministra Eden in Saradžoglu sta po odhodu s Cipra izmenjala brzojavki, v katerih poudarjata popolno soglasje v pogledih na mednarodni položaj.

SARADŽOGLU: EDEN

ANKARA, 21. marca. Radio. Ankara poroča: Zunanji minister Saradžoglu je poslal britskemu zunanjemu ministru Edenu v Kairo brzojavko, v kateri se v prvi vrsti zahvaljuje za gostoljubni sprejem in zaključuje: »Želim, da prepričam vašo ekscelenco o svojem najglobljem prijateljstvu in izražam posebno zadovoljstvo nad našino popolno soglasnostjo v vseh pogledih na mednarodni položaj.«

ANGLIJA PONUDILA POMOČ

BUDIMPEŠTA, 21. marca. »Pest« poroča, da je turški radio označil sedanji položaj za zatišje pred viharjem. Turčija vztraja pri dosedanjem svojem stališču. Razgovori Edena s Saradžoglom so trajali celih osem ur. Po neuradnih vesteh je Eden Turčiji ponudil vso pomoč Velike Britanije. Angleži so pripravljene poslati v Turčijo tudi svoje čete. Ankarski politični krogi zatrjujejo, da Saradžoglu na to ni pristal.

CARIGRAD, 21. marca. United Press. Saradžoglu je na Cipru raztožmačil Edenu smisel in vsebino Inenijevega odgovora na nemško poslanico. Videti je, da je Anglija prepričana o tem, da bo Turčija nastopila proti Nemčiji, če bi ta napadla Grčijo. Drugi so mišljenja, da je bilo govora o možnosti pošiljanja angle-

BERLIN, 21. marca. DNB javlja: Po prejemu turškega odgovora na nemško posebno poslanico predsedniku Turčije, Ineniju, izjavljajo v Berlinu, da gre zdaj za razbistritev obojestranskih stališč. To mnenje prevladuje v političnih krogih nemške prestolnice. Glede sestanka angleškega zunanjega ministra Edena s turškim zunanjim ministrom Saradžoglom so v Berlinu zelo rezervirani. Na Wilhelmstrasse pa vendar opozarjajo na viden turški službeni komentar, v katerem se izrecno poudarja, da je prišlo do sestanka na Cipru na željo Edena.

skih čet v Turčijo na isti način, kakor so te že v Grčiji. V britskih krogih zagotavljajo, da so s sestankom na Cipru zadovoljni.

ZADOVOLJSTVO V LONDONU

LONDON, 21. marca. CBS. V angleških odločujočih krogih izražajo veliko zadovoljstvo zaradi ponovnega sestanka med Edenom in Saradžoglom. Bil je to prvi sestanek med njima po Hitlerjevi poslanici Ineniju. V Londonu poudarjajo, da je turško-angleško-grška zveza zdaj prvič v praksi izvedena. Edenov in Saradžoglov sestanek je dokazal popolno

solidarnost in edinstvo med Turčijo, Anglijo in Grčijo. Ta solidarnost se je še posebej manifestirala na Cipru, kjer je prebivalstvo po večini grško in turško. Manifestacije po ulicah so bile spontane in burne. Kjer sta se ministra pojavila, sta bila predmet prisrčnih ovacij.

MNENJE »POLITIKE«

BEOGRAD, 21. marca. »Politika« poroča iz Berlina, da na uradnih mestih še vedno nič ne povedo o vsebini pisma turškega predsednika Inenija Hitlerju. Trdijo pa, da je gotovo, da bo Turčija ostala izven vojne vse do tlej, dokler ne

bo kršena turška nedotakljivost.

IZKRCAVANJA V SOLUNU

NEW YORK, 21. marca. Ass. Press. V Solunu se je izkrcala večja množina angleškega vojaštva. Poročilo pravi, da je to prvič, da so angleške ladje prispele naravnost v Solun. Doslej so se Angleži izkrcavali v petih drugih pristaniščih južneje v Grčiji.

ANKARA, 21. marca. Anat. Ag. Poveljnik področja, ki je pod obsednim stanjem, general Ali Riza Artinkal se je vrnil v Carigrad. Inspiciral je vse obrambne naprave v turški Traciji.

PRISTANEK IRAKA

BEYRUTH, 21. marca. DNB. Po vesteh iz Bagdada je iraška vlada sprejela angleške predloge, da se povečajo angleške čete na Bližnjem vzhodu. Angleško-iraška pogodba je predvidevala kontingent dveh divizij.

„Enodušna Jugoslavija predstavlja silo, kateri je vsakdo raje prijatelj, kakor nasprotnik,“

Poslanica Sokola kraljevine Jugoslavije svojemu članstvu — „N hče se ne sme čuditi, če cenimo neodvisnost, celokupnost in čast bolj od miru in kruha“

BEOGRAD, 21. marca. Beograjski listi objavljajo poslanico Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, naslovljeno članstvu. Poslanica govori predvsem o zunanjepolitičnem položaju naše države in pravi med drugim:

»Prvenstveni problemi današnjega trenutka so neodvisnost, celokupnost, čast, mir in kruh. Vse drugo lahko pogrešamo in odložimo. Kruh moramo preskrbeti vsem, za mir smo vsi. Prav tako smo za

popolno nevtralnost in proti kakršnemu koli angažiranju za bito katere koli tuje interese. Da pa znamo posebno dobro ceniti dobre odnošaje s svojimi najbližjimi sosedi, smo že dokazali in še neprestano dokazujemo z nemalnim odrekanjem. Nihče se pa ne sme čuditi, če cenimo neodvisnost, celokupnost in čast bolj od miru in kruha. To še tem bolj, če upoštevamo, da so topovi v službi domovine važnejši od vsake hrane, kar se

je pokazalo pri drugih narodih. Ponavljamo, da nismo nikomur že vnaprej neprijatelji razen tistemu, ki se pokaže nam neprijatelj. Toda, kakor znamo biti dobri prijatelji, lojalni sosedi in nedvolični nevrtači, je jasno, da znamo biti tudi odločni nasprotniki, če smo k temu izzvali. Vedno smo hrabri in neomajni v uspehih in neuspehih, kakor to pritiče ponosnemu narodu. Upoštevajoč vse to verujemo, da bomo ohranili i mir i kruh, še bolj pa svojo neodvisnost in celokupnost v današnjih dneh. Če je država kompaktna in odločna, ne izzove samo moralnega, temveč tudi fizično spoštovanje. Enodušna Jugoslavija predstavlja silo, kateri je vsakdo raje prijatelj, kakor nasprotnik.«

SINCLAIR:

„Vojna bo trajala še blizu tri leta“

LONDON, 21. marca. Reuter poroča: Na sestanku liberalne stranke je govoril vodja stranke Sinclair, ki je odgovarjal na razna vprašanja pristašev. Na posebno vprašanje, kaj misli o trajanju sedanje vojne, je Sinclair odgovoril, da je to kaj težko prerokovati, toda »osebno da smatra, da bi bil mnogo bliže resnici, če izjavi, da bo konec vojne po blizu treh letih, kakor pa če bi menil, da se

bo tri tedne ali tri mesece po sedanji vojni že lahko pristopilo k volitvam v parlament. Kajti, če bi se takoj po končani sedanji vojni vrgli na parlamentarne volitve, bi nevarno cepili svoje moči v času, ko bodo potrebne vse Sile Anglije in Združenih držav, da z iskrenim sodelovanjem in odločnostjo sodelujejo pri obnovi sveta, kakor nastopajo zdaj skupno in složno.«

BOJNE LADJE PO 65.000 TON

WASHINGTON, 21. marca. AP. USA bodo zgradile 5 največjih vojnih ladij na svetu. To bodo oklepnice, ki bodo imele 60 do 65.000 ton.

PODPIRANJE ČANGKAJSKA

TOKIO, 20. marca. DNB. Japonski tisk pripominja k Rooseveltove govoru, da je zdaj jasno, da bosta Velika Britanija in Amerika z vsemi sredstvi podprle Čang-kajškovo akcijo na Kitajskem. Japonska bo poskrbela, da po burmanski cesti vojni material ne bo dosegel cilja.

„Alzacija se je vrnila k nemškemu narodu“

STRASSBURG, 21. marca. DNB poroča: Na »politiko-političnem kongresu Nemčije v Strassburgu je šef civilne uprave v Alzaciji, Robert Wagner, dejal: »Za Francijo je bila Alzacija težko breme, Nemčijo pa dopolnjuje. V prihodnjih mesecih bo dobila Alzacija veliko gospodarsko naročilo, tako da bo vse prebivalstvo zaposleno. Uradništvo v Alzaciji je 90% prostovoljno pristopilo v nemško upravno službo, ki jo izvršuje vestno in zvesto. Alzacija se je vrnila k nemškemu narodu, našla je trajno in večno domovino v nemškem rajhu.«

Pritisk na bojiščih pri Tepeleniju

Italijani poročajo o letalskih in topniških akcijah, Grki pa o uspehih pri Tepeleniju

ITALIJANSKA POROČILA

NEKJE V ITALIJI, 21. marca, 286. poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi: Udeleževanje artilerije, zlasti na odseku 9. armade. Naša letala so v nizkem poletu izvedla napad na ceste mehianizirane oddelke, taborišča čet in na sovražnikova skladišča. Pri letalskih akcijah, ki jih je sovražnik izvedel te dni na Valono, je bilo sestreljeno še eno angleško letalo. Čigar ostanke so našli na otoku Saseno.

GRŠKA POROČILA

ATENE, 21. marca. At. Ag. Včera opoldne je grški radio razglasil, da so zgodaj zjutraj grške čete po več ur trajajočih srđitih bojih vkorakale v mesto Tepeleni. Grkom je padlo v roke veliko število italijanskih ujetnikov ter mnogo vojnega materiala vseh vrst. Grške čete

svoj sunek sedaj izkoriščajo in brez oddiha pritiskajo na umikajočega se sovražnika.

ATENE, 21. marca. Ass. Press. Razne vesti iz Albanije vedo povedati, da je Tepeleni, ki ga Grki napadajo že od decembra meseca, sedaj v grških rokah. Druge vesti pravijo, da ima Turčija 100.000 vojakov na bolgarski meji.

LONDON, 21. marca. Dopsnik Reuterja javlja z albanskega bojišča, da so grške čete vdrle v važne italijanske položaje pri Tepeleniju, zaplenile mnogo vojnega materiala.

ATENE, 21. marca. Reuter. Vest o zadržanju Tepelenija uradno ne potrjujejo.

ATENE, 21. marca. At. Ag. Službeno poročilo glavnega poveljstva grške vojske št. 145 pravi, da je bilo v teku dneva več lokamih akcij patrolj in topniške-

ga streljanja. Sovražna letala so vrgla več bomb na Krf. Ljudskih žrtev ni bilo.

ATENE, 21. marca. At. Ag. Naše čete so zavrnile dva sovražnikova napada. Prvega so Italijani s pomočjo tankov napravili na srednjem odseku bojišča, drugega pa na severnem odseku. Zajeli smo 16 sovražnih vojakov, uplenili pa 4 sovražne tanke. Neka sovražna skupina vojakov je bila pri enem sovražnikovih napadov popolnoma obkoljena ter je prišla v križni ogenj našega topništva. Topovski ogenj jo je popolnoma uničil. Tudi v dolini reke Vojuše smo nabrali nekaj ujetnikov. Sovražno letalstvo grškega ozemlja ni napadalo — V grških vojaških krogih ugotavljajo, da razploga nasprotnik z močnim topništvom, ki odslej vsakokrat pripravlja napad pehote,

Berlin: „Jugoslavija je izven vsake nevarnosti“

Odločna zavrnitev vseh lažnih vesti o nekih nemških namenih z Jugoslavijo — Nemčija mora premagati angleške sile na jugu, čeprav bo odločitev vojne padla le na Velikobritanskem otoku

BERLIN, 21. marca. Essenski »National Zeitung«, glasilo maršala Göringa, piše med drugim: »Razširite so se lažne vesti o nemškem ultimatu in skorajšnjem vstopu nemških čet v Jugoslavijo. Cilj te kampanje je, razrahljati prijateljske odnose med Berlinom in Beogradom in da bi vlada Cvetkovića umaknila svoje sklope. Jugoslovanski tisk ostro odgovarja na takšne lažne govornice, posebno so opaženi v tem pogledu članki dopisnika »Politika« iz Berlina. Službeni demanti Avale je naletel v Berlinu na popolno razumevanje. »Politika« piše dalje, da je v današnji nemški politiki posebno značilen oni del, ki je karakteriziran kot nov pohod na jug, kot sodelovanje nemške sile na Balkanu, na Sredozemskem morju in v Afriki. Ta politika ima principiellen značaj, nje cilj je v tem, da odstrani angleško zahtevo za vod-

stvo, ki skuša preprečiti izgradnjo moderne Evrope. Nemčija je rešila vzhodno vprašanje v vojaškem in političnem pogledu, medtem ko je zahodno vprašanje rešeno vojaško. Zdaj mora Nemčija premagati angleške sile na jugu, čeprav ostaja center angleškega odpora na britanskem otoku, na katerem bo tudi padla zadnja odločitev. Sedanjí nemški pohod na jug ne predstavlja nobene nevarnosti več za življenjske potrebe. Če bi Nemčija v tem času ne bila svesta si svoje moči in svoje evropske naloge, bi lahko premagala Anglijo le vojaško ne pa tudi moralno. Obe zmagi pa predstavljata cilj te vojne in izhodno točko za novo Evropo.« (Po »Novostih«)

BERLIN, 21. marca. Nemška korespondenca »Dienst aus Deutschland« piše, da je Nemčija ravnala tako, da ne daje nobenega dvoma Jugoslaviji, da ji ona ne

želi miru; noče se vmešavati v njene notranje zadeve in zadržanje. Stik nemških in jugoslovanskih državljanov je dal v zadnjem času zadovoljive rezultate za obe strani, vse kombinacije angleškega in ameriškega vira pa sprejemajo v Berlinu s hladnokrvnostjo.«

BEOGRAD, 21. marca. Jugoslovansko-nemški in turško-nemški odnosi še vedno najbolj zanimajo nemške službene kroge. Berlinski dopisnik »Vremena« pravi v telefonskem poročilu: »Po mišljenju tukajšnjih političnih krogov je Jugoslavija izven vsake nevarnosti. V Berlinu so Jugoslavijo vedno visoko spoštovali. Pri razmotrivanju političnih odnosov je treba vselej upoštevati tudi gospodarske odvisnosti. Nemčija in Jugoslavija sta gospodarsko tesno navezani druga na drugo, zato se ni čuditi tudi političnemu sodelovanju.«

PRED NOVIMI AKCIJAMI NA BALKANU

LONDON, 21. marca. (Un. Press) List »Free Europe« se v današnji izdaji bavi z razvojem položaja na Balkanu in je mnenja, da je vrhovni poveljnik nemških čet v Bolgariji general List že pripravljen in čaka le še ugodnega vremena in popolnega ustaljenja političnega položaja na Balkanu, da prične z odločilno akcijo proti Grčiji. General Papagos, angleški generalisim Wavel in turški maršal Cakmak so si glede položaja popolnoma na jasnem in budno spremljajo vsako kretanje nemške armade.

STOCKHOLM, 21. marca. UP. »Stockholms Tidningen« piše, da je treba že v prihodnjih dneh pričakovati odločilnih dogodkov na bolgarsko-grški meji. List sodi, da imajo v Berlinu zdaj dovolj zanesljive podatke o izkrcavanju angleških čet v Grčiji, tako da imajo v rokah zadosten povod za pričetek akcije proti Grčiji.

De Valera o Irski

DUBLIN, 20. marca. Reuter. V radijskem govoru, ki ga je imel za proslavo sv. Patricka, varuha Irske, je ministrski predsednik de Valera dejal med drugim, da pomeni nevtralnost odločno voljo irskega naroda. Irska vlada in ogromna večina naroda izražata svojo voljo, da nočeta biti vmešana v vojno. Anonimni publicisti so izrazili strah, da bi mogla Irska biti izkoriščena kot baza za napad na Anglijo. Obvezali smo se, da se to ne bo pripetilo. Niti ena od vojskujočih se sil ne bo izkoristila naše države za svoj napad proti drugi. Mnogo stoletij je moralo preteči, preden smo dosegli neodvisnost. Sklenili smo, da je več ne bomo izgubili.« Govor de Valere je bil namenjen predvsem Ameriki. De Valera je zaprosil irske prijatelje v Ameriki, da pomagajo irskemu ministru Aikenu pri izvedbi njegove misli. Aiken je namreč potoval v Ameriko, da bi preskrbel žito, surovine in vojni material. Končno je de Valera poudaril, da bo zašla Irska v težak položaj glede prehrane, če ne bo dobila več desetisoč ton ameriškega žita.

TRI NOVE PROGE V PARIZU

PARIZ, 21. marca. DNB. Pariška podzemna železnica bo podaljšana za tri nove proge. Del proge, ki vodi pod severnim delom mesta in katerega so začeli graditi l. 1936., bo predan prometu letos.

PROTI TUJCEM V BRAZILIJU

RIO DE JANEIRO, 21. marca. DNB. Brazilska vlada je izdala več stroгих ukrepov, ki naj bi omejili potovanje tujcev. Omejitve pa ne veljajo za državljane ameriških držav.

LETALSKA NESREČA

BUENOS AIRES, 21. marca. DNB. Včeraj je v provinci Cordoba padel neki argentinski avion. Šestčlanska posadka se je pri tem smrtno ponesrečila. Med člani posadke so bili 4 častniki. Po dosedanjih poročilih je nesrečno povzročila neka poškodba na motorju ter se je letalo ponesrečilo pri poskusu prisilnega pristanka. Pri padcu letala je eksplodiral benoinski tank ter je bilo letalo popolnoma uničeno.

Mariborska napoved. Pretežno oblačno in hladno. Obetajo se padavine. Včeraj je bila najvišja toplota +10, danes dopoldne najnižja -4, opoldne +3,2.

Vojna v zraku in na morju

Nemci poročajo o potopitvi prve ladje, ki je prevažala ameriški material za Anglijo v Evropo

BERLIN, 21. marca. Ass. Press. Berlinski listi prinašajo z velikimi naslovi vest, da je bila prva ladja z ameriško pošilko orožja Veliki Britaniji že potopljena.

BERLIN, 21. marca. DNB. V pretekli noči so nemški bombniki ponovno izvršili napad na pristaniške naprave in važna letališča v Angliji. Napad je bil precej silovit. Vrženih je bilo mnogo razstrelivih in zažigalnih bomb. Izbruhnili so številni požari. Zadet je bil tudi neki večji brod v luki. Mimo tega napada so nemška letala izvršila napad tudi na London in več angleških letališč.

BERLIN, 21. marca. DNB. V prvih ponočnih urah med 20. in 21. marcem so močne eskadrilje nemškega letalstva ponovno odletele na napad na vojne in gospodarske objekte na britanskih otokih. Vreme je ugodno ter so zadetki sigurni ter objekti dobro opazni. Odvrženih je bilo mnogo bomb vseh velikosti ter tudi veliko število zažigalnih bomb. Poročilo posadke, ki je prva startala za napad, pravi, da je cilj v plamenih. Tudi na drugih krajih so opazili večje in manjše požare. Podrobnosti še niso znane.

BERLIN, 21. marca. DNB. Posadke nemških vojaških letal, ki so napadla britanski otok ter London v noči na petek, so poročale, da svetijo na raznih krajih mesta še požari, ki so jih zanetili še v predvčerajšnji noči. Torej londoskim gasilcem in pomožni službi ni uspelo požare pogasiti, niti jih tako omejiti, da ne bi več služili za cilj nemškemu napadom.

LONDON, 21. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo in ministrstvo za notranje varnost poročata, da so bili napadi nemških letal v noči od četrtega na petek nekoliko manjši kot prejšnje dneve. Napadi so v glavnem izvršeni na neko mesto v jugozahodni Angliji in na London. Napad na

mesto v jugozahodni Angliji je bil kratkotrajen, vendar ga je povzročil nekaj požarov, med njimi nekaj znatnejših. Človeških žrtev ni bilo. Tudi pri napadu na London je bilo je nekaj človeških žrtev in prav malo materialne škode. Britanska je napad na Lorient v zasedeni Franciji.

tala so izvršila v noči od četrtega na petek **JURIJ VI. V PLYMOUTHU**

PLYMOUTH, 21. marca. Reuter. Kralj in kraljica sta obiskala Plymouth. Kralj si je ogledal neko kontratorpedovko, ki je prispela pred kratkim iz Amerike.

O veliki noči

bo papež ponovno pozval svet k miru

LYON, 21. marca. Havas. Iz vatikanskih krogov poročajo, da bo imel papež o veliki noči važen govor. V Vatikanu z vso skrbnostjo zasledujejo potek mednarodnih dogodkov. Če bodo prilike zato povoljne, bo papež objavil pred veliko nočjo mirovno poslanico. V Vatikanu poudarjajo, da je nemogoče predvideti razvoj mednarodnega položaja, ker vojskujóče se stranke poudarjajo, da se hočejo boriti do končne zmage. Vendar so v krogih, ki so blizu sv. očetu, optimističnejši. Potrjujejo se tudi vesti, da bo

Macuoka med bivanjem v Rimu sprejet pri papežu. Sv. oče ob tej priliki ne bo opustil prilike, da ne bi apeliral na mir. Japonska igra po svoji legi važno vlogo v trojnem paktu in v ravnotežju sil med vojskujóčima se taboroma, uživa simpatije obeh strani. Odnosaji med Japonsko in sv. stolico so dobri, posebno od kar je Vatikan priznal Mandžukuo. Zato upajo, da bo papež pridobil Macuoko za mirovno akcijo, ki naj bi se li pridružili še drugi.

Za nacionalno unijo v USA

WASHINGTON, 21. marca. Havas. Velika večina, s katero je bil sprejet zakon o kreditu 550 milijard in za pomoč Veliki Britaniji, priča o novem razpoloženju v parlamentarnih krogih Amerike. 336 glasov, ki jih je dal kongres za politiko Roosevelta in le 53 proti pomeni, da se v USA vzpostavlja neka nacionalna unija, v katero bodo pristopili tudi člani opozicije.

NEW YORK, 21. marca. Ass. Press. V USA je nastal v vrstah tako zvanih »rodoljubnih izolacionistov« preobrat. Ta preobrat je v zvezi z zadnjim Rooseveltovim govorom, v katerem je predsednik zahteval popolno pomoč vsem državam, ki se branijo proti napadom. Ti izolacionisti so bili proti zakonu o najemini in zakupu.

NEW YORK, 21. marca. Ass. Press. Na podlagi poročil iz države Nebraska piše

ROOSEVELT NA ODDIHU

MIAMI, 21. marca. AP. Roosevelt je odšel na ribiško potovanje po Karibskem morju. Izjavil je, da se ne bo nikoli bolj oddaljil od obale kakor za 10 ur vožnje, tako da lahko ob vsakem času pride v Washington.

OPORIŠČA ZA USA

AMSTERDAM, 21. marca. DNB. Po vestih in Londona je tehnični odbor izdelal že vse podrobnosti sporazuma o najemu pomorskih in zračnih oporišč v britanskih kolonijah, ki bi jih naj najele USA. Že na začetku prihodnjega tedna naj bi bil sporazum tudi podpisan

v »New Times« Roland Johnson, da je ves ameriški »Srednji zapad« borbeno razpoložen. Johnson piše: »Pred letom dni je bil ves »Srednji zapad« za vmešavanje v vojno. Danes pa je ves za sodelovanje pri delu za dvig proizvodnje za državno obrambo ter za pomoč Angliji in njenim zaveznikom. Pošilja vedno večje število vojakov, plačuje vedno večje davke ter sprejema ogromne milijardne kredite za državno obrambo.«

Optimizem Francije o preskrbi živeža

CLERMOND FERRAND, 21. marca. Havas javlja: Komentirajoč sugestije »Sunday« Timesa« odnošno pogojev, pod katerimi bi Velika Britanija pristala, da se v nezasedeno Francijo pošljejo ladje z ameriškim živežem, piše list »Jour Echo de Paris« med drugim: »Te sugestije pričajo, da je pod blagohotnim vplivom USA in prijateljstva do Francije pri-

šlo do povoljnega razvoja britanskega mišljenja, ki se lahko tako izrazi: Ni prepovedi za prevoz neobhodno potrebnega živeža v nezasedeno Francijo, pod pogojem, da bo Anglija imela zagotovila, da ne bo ta živež poslan izven svobodne cone. Če so to stvarne baze začetih posvetovanj, potem lahko z optimizmom čakamo razumevanja na drugi strani.«

Novi ukrepi proti padalcem v Italiji

RIM, 21. marca. Stefani. Italijanski vojni list »Forze Armate« opozarja prebivalstvo na eventualen nastop padalcev tujih vojsk. Padalce, ki nastopajo v predpisani uniformi, je smatrati kot redne pripadnike tuje vojske in jih je kot take internirati. Obrambna akcija dopušča, da se proti njim otvori ogenj, dokler padajo, razen v primerih, če poedini padaici

odskočijo iz poškodovanih letal. Sovražnim padalcem se lahko postavijo v bran vsi pripadniki edinic, ki so vojaško organizirane, predvsem člani fašističnih milic. Ne smejo pa nastopati proti padalcem civilisti, ki niso miličniki, tudi ne v primeru, če je v določenem kraju izvedena obč. civilna mobilizacija.

MOLOTOV

sovjetski komisar za zunanje zadeve, ki bo imel, kakor poročajo italijanski listi,

važna posvetovanja z japonskim zunanjim ministrom Macuokom 25. t. m. Macuoka bo predvidoma ostal v Moskvi dva dni.

Prometno-politični ogledi po Atlantiku

Položaj Nemčije in Velike Britanije pred napovedano veliko podmorniško akcijo — Razmerje ofenzivne nemške in okupirane kontinentalne obale do defenzivne obale Anglije

Atlantski ocean zajema 82.442.000 km² površine, skupaj s stranskimi morji 108 milijonov 463.000 km². Njegova ogromna zibel vsebuje 354 milijonov kubičnih kilometrov vode, povprečna globina je 3332, na najgloblješem kraju je dno 8525 m pod površjem. Eno petino vse naše zemlje tvori njegova velika vodna ploskev, 16.500 km, odnosno 21.000 km je od njegove najsevernejše do najjužnejše točke. Povprečna širina Atlantika znaša 5000 km, računajoč stranski zatok Sredozemlja pa je 13.000 km od obal Črnega morja do toplega zaliva Mehike.

Zalivski tok, brez katerega si ne moremo predstavljati sedanjega razvoja Evrope, njenih plodnih, rodovitnih tal in naseljenosti visoko na sever, je najzanimivejši pojav atlantskih vod. V vroči zibeli tropskega pasu se porajajo tople struje in iz Karibskega morja gre njih pot v mogočno veletoku proti severovzhodu, k Norveški. In v kontrast tej stvarni, neprecenljivi dobri Prirode za razvijane Evropejce, se trgajo z vprav zaradi zalivskega toka mogočno zaledeneli obal Grenlanda vsako leto ledene gore ter plavajo globoko na jug Atlantika. Daleč do Bermudskih otokov priplavajo ti nevarni gostje z visokega severa, celo 559 km južno od Irske so že srečale preoceanske ladje te neprijetne popotnike arktičnih krajev, ki so povzročili tudi eno največjih katastrof v atlantski plovi, potopitev veleparnika »Titanica«.

Ocean — plodna zemlja za ribiče

Atlantik je bogata, plodna njiva za ribiče. Vsako leto pospravijo iz njegovega naročja nad 1300 milijonov slanih, skoro 1800 milijonov kg polenovk in drugih rib daje za službo tisočim in tisočim ljudi, ki spravijo letno 18—20 milijard dohodkov iz slanih vod Oceana. Po njem plove v normalnih prilikah za 140 milijonov registriranih ton tovora, dvakrat več kakor v ostalih dveh svetovnih morjih skupaj. Dve petini tega prometa odpadeta na ladje Velike Britanije, ena šestina gre k Nemčiji. Samo skozi Gibraltar gre in prihaja vsako leto za 22 milijonov reg. ton ladij, 17 milijonov reg. ton ladij gre skozi ustje Paname. Vzhodne obale Južne Amerike prejemajo v svoje luke povprečno 16 milijonov, zahodna afriška obala 5 milijonov reg. ton ladij. Od 26 do 30 velepristanišč sveta jih leži 20 na obrežju Atlantika.

Od Špancev do Angležev

Atlantik je bil v prvi dobi živahne morjeplovbe, od 1500 do 1600 domena portugalskih in španskih pomorcev. V l. 1700 do 1800 so prevzeli vodstvo Francozi in Angleži, slednji so končno povsem prevladali. V prvi svetovni vojni, 1914-18 je zavladala nad Oceanom anglo-ameriška zastava, zdaj se ponavlja spet stara pesem za prevlado nad veleprostorom, na katerega se naslanja lice 11 večjih in cele vrste manjših držav. Predvsem je severni Atlantik najživahnejše prometno politično prizorišče sveta, tam so tudi velesile,

Kultura

Nučičeva proslava v Mariboru

V soboto je proslavilo naše mariborsko Narodno gledališče štiridesetletnico umetniškega ustvarjanja Hinka Nučiča, ustanovitelja našega odra, z Milana Begovića dramo »Brez tretjega«, katero sta nam odigrala jubilar g. Nučič in ga. Vika Podgorska. O zunanji proslavi sami smo poročali že včeraj na drugem mestu, zato preostane le še poročanje o predstavi sami, ki je ob popolnoma razprodanem gledališču zapustila najgloblji vtis in ostane vsem, ki so jo videli, nepozaben dogodek.

Begovićevo delo samo po sebi je svojevrstna umetnina, ki si je s popolno pravico priborila priznanje tudi na velikih odrih tujega sveta. Tu je hrvatski dramatik pokazal ves svoj veliki oblikovalni in psihološki talent, ob najsubtilnejšem poznavanju odrske tehnike do vseh podrobnosti. To, kar se odigrava v enem samem večeru med Markom Baričem in njegovo ženo Gigo, je neverjetno globoko seziranje najintimnejših stran človeških duš in prikazovanje konfliktov, ki se vrste drug za drugim in sproste nazadnje v neizbežni tragediji. Delo terja za zaradi tega, ker je zgrajeno samo na dveh osebah, dvoje močnih odrskih oblikovalcev in režijo, ki je sposobna poglobiti se tudi v najtanjše psihološke podrobnosti. To resnično delo je izvršila občudovatelja vredna ga. Vika Podgorska sama.

G. Hinko Nučič nam je ustvaril nesrečno, ljubosumnožna Marka Bariča, ki se po 8 dolgih letih vrne iz Rusije k svoji ženi in jo namesto da bi jo osrečil, nučič naravnost inkvizitorsko s svojo ljubosumnostjo, ustvaritev te odrske osebnosti je že po sami tehnič-

an. Od Narvika do podnožja Pirenejev je naznana dolga verige luk in letališč, kjer čakajo oborožene sile dneva, ko bo dan ukaz za generalno ofenzivo na neizmerni vodni ploskvi. Pravi pojmi položaja Nemčije v sedanji vojni dobimo šele, če si predočimo razsežnost njenega operacijskega področja. Obale okupiranih ozemelj merijo:

Norveška (brez otokov)	3400 km
Danska (z otoki)	3787 km
Holandška	750 km
Belgija	65 km
Francija	2505 km
Nemčija sama (z otoki)	290 km
skupaj ob atlantski obali	10.797 km

Nemčija razpolaga tedaj pred bitko za Atlantik s 10.797 km zasedene in lastne obale, dolžina, ki sega v ravni črti iz Ljubljane preko Sibirije tja do južnega konca Kamčatke in še čez. To je dejstvo, ki ga ni zastavljati, posebno še, če se vpošteva, da je velik del teh globoko v celino zarezanih obal precej varen pred vnanjimi napadi in da se v srednjem svojem sektorju močno približa glavnemu cilju Nemčije — Velikobritanskemu otočju.

Jugoslaviji ne preti nobena nevarnost

Pred uglednimi poslušalci v Novem Sadu je prometni minister inž. Bešlić med drugim dejal: »Kot član kraljevske vlade priporočam vsem v pričakovanju dogodkov popolno hladnokrvnost. Iskreno vam lahko rečem, da naši domovini ne preti nobena nevarnost. Ena misel nas drži vse: domovina nad vse, narodni interesi pred vsem drugim. Treba je ohraniti narodno in državno celino za vsako ceno. Etika in moralna sila stojita

Ravna in poštena pot proti vsakomur!

Vojni ni videti konca ne kraja. Ne ve se niti, kako in kje se bo končala. Ve se le, da bo še dolgo trajala. Nihče ne govori več o bliskoviti vojni in ne naglem koncu. Adolf Hitler je napovedal, da bodo letošnje bitke odločilne za konec vojne, ni pa trdil, da bo ta že letos končana. Mussolini je pred fašisti dejal, da bo vojna še dolga in da bo Italija imela na kraju leta štiri milijone mož pod orožjem. Churchill je ponovno izjavil, da bo

Naši upravičeni razlogi za mir

Prizadevanje Nemčije in Italije gre za tem, da osamita Anglijo. Z zlomom Francije je bila Anglija občutno prizadeta. V demokratskem javnem mnenju Amerike je pa dobila Velika Britanija močno podporo. Ko je pa sam predsednik Roosevelt vedno bolj odločno zastopal angleško stvar sta se Nemčija in Italija vse bolj približavali Japonski, ki bi naj ustavila Zedinjene države na tej poti. Po sprejetem zakonskem načrtu v ameriškem parlamentu morejo USA vsa svoja

vojna trajala še l. 1942 in 1943. Amerika misli še dalje, ves oboroževalni sistem je izdelan tako, da bodo USA šele 1942 dokončale ogromni program. Senator Taylor je celo govoril o desetletni vojni... Mi vemo, da je naša pot ravna in poštena do vsakogar. Hrabro in hladnokrvno moramo pričakati vse, kar se priinesejo dogodki, piše dr. H. Krizman v »Varaždinskih Novostih«.

velika bogastva in vso svojo industrijo uporabiti za pomoč Angliji, Grčiji in Kitajski. Tisk Nemčije, Italije in Japonske pripisuje vprav s tem v zvezi potovanja Macuoke v Evropo veliko važnost. Naše upravičene razloge verovati, da nam bo to zadržanje prineslo dobre rezultate in očuvalo časten mir mimo vseh težkoč, ki jih takšni časi prinašajo, piše dr. Jurij Krnjević v »Seljačkem Domu«.

nekoč polagala prve temelje tudi našemu gledališču v Mariboru. Zelimo le, da bi ju mogli še večkrat občudovati tudi v bodoče. —

k »Naša žena«. Slovenci imamo izredno veliko časopisja. Skoraj vsaka organizacija ali politična skupina ima svoje glasilo. To nam priča, da smo pač zelo mnogovrstni ter da se doslej še ni izkristaliziralo enolno kulturno in politično hotenje. Važnejše vprašanje pri vseh teh listih je pač njihova višina, ki je čisto podpovprečna ter izraz naše narodne in socialne majhnosti. »Naša žena« je eden izmed mnogih mesečnikov, ki je nekako glasilo naše delovne žene, ki hoče nuditi slovenskim delovnim ženam oporo v njihovih vsakdanjih težavah, jim pomagati, da najdejo svoje mesto v velikih borbah ter sodelovati pri gradnji kulture naše delovne žene. Vzgoja nove, zavedne, borbene žene je naš glavni cilj. List hoče biti kulturno in politično vzgojen, hoče usmerjati potlede delovne žene po višjem, vrednejšem življenju, nikakor pa neče biti zgolj feminističen, ker smatra feminizem za nekaj nezdrugega in neorganškega, za nekaj, kar je naperjeno proti moškemu spolu samemu. »Naša žena« hoče voditi skupno borbo moža in žene, ker ve, da je bil »delovni človek tudi tisti, ki je prvi in dosledno zahteval ženi enopravnost«. Doslej sta izšli dve številki tega glasila, ki vsebuje različne literarne prispevke, domače in tuje, idejne članke o raznih ženskih vprašanjih nasvete iz higijene, gospodinjstva, ljubezni in list je vsebinsko pisan, a potrebna mu je trdnost in globlja miselna osnova, ki naj bi se razvila v prvi vrsti iz problematike našega domačega življenja in iz živih aktualnih potreb, ako hoče imeti uspeh med slovenskimi delovnimi bralci. Plemenita namera, pomagati delovnim ženam v njihovi borbi, je pa vredna vse javne podpore. —lj.

Defenzivna obala Anglije

Kaj pa Anglija in nje pomočnik Zedinjene države Sev. Amerike? Vzhodna obala Anglije s Skotsko meri 1500 km, južna 970, zahodna 980 km. To se pravi, na vsak kilometer angleške defenzivne obale, brez Irske in otokov, pritisakajo več kakor trije kilometri nemške ofenzivne obale od severne Norveške do Biskajskega zaliva. Razmerje med ofenzivnimi oporišči Nemčije in defenzivnimi obalnimi postojankami Anglije in Skotske je kakor 3:1 v korist Nemčije. Naravno je pa seveda na zgoščenih velikobritanskih otokih koncentrirana močna obrambna sila na razmeroma majhnem prostoru, kar defenzivo zelo olajša, ustvarja pa v zvezi s soslednimi Shetlandskimi, Orkneyskimi in Faroerskimi otoki ter Islandom tudi ofenzivne možnosti na evropsko obalno celino.

Velika Britanija se zaveda položaja, ki leži na evropski celini pred njo. Odtod tudi vesti, ki vedo poročati o zavarovanju atlantske fronte dalje na jug, na portugalski obali in Azorskih otokih. Prva ima 832 km nabrežja. Azori skupaj 2393 km², Madeira pa 815 kvadratnih kilometrov površine. Island na severu nudi s površino nad 103.000 km² dolgo obalno črto morskih zatočišč. Grenland pa je v računih Amerike važna prehodna baza za letala in bojne ladje v času izven lomljenja ledenih gor.

Atlantska obala Sev. Amerike

Ogromna je pa po dolžini ameriška in kanadska obalna črta ob Atlantiku. Meri skupaj z globoko v notranost plovnim zalivom sv. Lovrenca nad 20.000 km po večini zelo gosto obljudenega primorja, z velikimi industrijskimi središči tik ob obali ali v neposrednem zaledju. Ta čelna stran Atlantika je tudi ona gonilna sila, ki je bila že v prejšnji svetovni vojni zelo živahna. Premočna je po dolžini in učinku nad evropsko kontinentalno atlantsko črto, ima pa glavno hibo, da je od operacijske baze, Velike Britanije, neprimerno bolj oddaljena, kot so nemška ofenzivna izhodišča za akcije tako v zraku kakor na morju. Prav v tem pa leži ves vzrok, da polagajo anglo-ameriški politiki in vojaški strokovnjaki toliko pažnje v nemško podmorniško akcijo, za katere izid se zanima nič manj tudi ostala svetovna javnost. —inc

Sovjetski poslanik Plotnikov se je vrnil v Beograd po trimesečni odsotnosti. Prihodnje dni pričakujejo v Beogradu prihod jugoslovanskega poslanika v Moskvi, dr. Gavrilovića, poroča »Hrvatski Dnevnik«.

Živeža je začelo primanjkovati v Siriji. To pa predvsem iz prometnih razlogov, ker pogrešajo bencin za motorna vozila. Riža in sladkorja v mnogih mestih ni več dobiti.

Potne liste so vzeli vsem Židom v Romuniji.

Sovjetski državljani se vračajo iz nezasedene Francije. Večinoma so to državljani Litve, Letonske in Estonske, ki so bili na delu v Franciji.

Veliki manevri ameriških podmornic so bili v preteklih dneh.

Novo posojilo za nakup živeža je dobila Finska od USA, katerim v redu plačuje dosedanje dolgove.

Zelo priščno so sprejeli ameriško eskadro v Sydneyu, poroča Renter. Namestnik Aucklanda je svoj pozdravni govor zaključil z vzklikom: »Hvala na vsem. Živel stric Sam!«

Smrtni primeri zaradi lakote v Franciji se množe, je izjavil francoski poslanik v Washingtonu, Henry Hay.

Premoženje 184.013 funtov šterlingov je zapustil bivši angleški premjer, Neville Chamberlain.

Berlin o potovanju Macuoke v Evropo

V berlinskih diplomatskih krogih tolnačijo potovanje Macuoke v Evropo z nujnostjo, da se popravi položaj, ki je nastal po podpisu trojnega pakta z ameriško pomočjo Angliji. USA so s tem dejansko posegle v sedanjo vojno, zato je treba k temu zavzeti novo stališče. Roosevelt je izjavil, da se bori za nov red v svetu, Japonska je tudi za nov red kot članica trojnega pakta. Vprašanje je, kakšno stališče bo zavzela Japonska k trenutnemu stanju v svetu. Službeni predstavnik na Wilhelmstrasse je dejal: »Če je nekdo v vojni, smo odločilni samo mi, da to ocenimo, prav tako smo sami tisti činitelji, ki odločamo o okrepitvi, ki jih bomo podvzeli proti vmešavanju tretjih v vojno.«

Očitno je tedaj, da se v Berlinu občuti, da se začno zdaj novi problemi z daljnosežnimi posledicami za potek vojne. Treba je najprej diplomatske rešitve, preden se ukrene kaj odločilnega, javlja iz Berlina dopisnik »Novosti«.

Gospodarske vesti

Reorganizacija Zveze nabavljalnih zadrug državnih nameštencev

Že daleč časa krožijo v javnosti glasovi o razcepitvi in reorganizaciji uradnega zadrugstva. Vsebinsko članka o tem vprašanju, ki ga je objavila "Zemlja", smo objavili v informaciji naši javnosti tudi mi. V vprašanju samem se je sedaj izjavilo tudi vodstvo Zveze nabavljalnih zadrug samo. V svojem sporočilu javnosti poudarja, da v zadrugah vrstah ni nikoli obstajala misel na razcepitev ali razdelitev. Gre le za reorganizacijo Zveze same, da bi bilo poslovanje Zveze in njenih zadrug čim bolj učinkovito. S tem

v zvezi so bili sprejeti v popolnem soglasju tudi potrebni sklepi za notranjo reorganizacijo Zveze z ozirom na posebne prilike zadrug v banovini Hrvatski. Po teh sklepih bo ustanovljena za hrvatsko področje posebna poslovna zveza v Zagrebu, ki bo vključena še tudi v bodoče v Zvezi nabavljalnih zadrug državnih nameštencev v Beogradu ter bo kot njen poslovni organ delovala sporazumno in skupno za uveljavitev smotrov zadrugnega gibanja državnih nameštencev.

Banska uprava ni dovolila zvišanja cen mesa, slanini in masti

Z objavo ljubljanskega mestnega poglavarstva je bilo pred dnevi razglašeno zvišanje maksimalnih cen za goveje, teleče in svinjsko meso ter slanino in masti, ki da ga je dovolila banska uprava. Ker pa bi bilo tako zvišanje v nasprotju z novo uredbo, ki prepoveduje v notranjem prometu vsako zvišanje cen do 1. avg., je banovina objavila zanimanje vesti, ki so jih objavili tudi nekateri listi ter izjavila sledeče: Kr. banska uprava novega zvišanja cen mesa, slanine in masti ni

dovolila in v bodoče tudi ne bo dovoljevala. Okrajnim načelstvom in mestnim poglavarstvom je bilo izdano samo pooblastilo, da smejo v lastnem delokrogu v izjemnih in upravičenih primerih na novo določiti ceno mesa, slanine in masti z ozirom na tržno ceno živine v njihovem okraju. Istotako so bile gorajm oblastvom z internim razpisom dostavljene smernice in navodila, ki jih bodo pri event. novem določanju cen uporabljala.

Odkup bombaža

Minister za prehrano je določil odkupne cene za bombaž. Odkupna cena za domači kvalitetni beli bombaž letošnje zetje znaša din 32 do 35 za 1 kg čistega bombažnega vlakna, franko vagon Strumica-Udovo. Odkupna cena za domači bombaž slabše kakovosti — rumeni bombaž iz zetje 1941 znaša 30 do 32 din za 1 kg čistega bombažnega vlakna franko vagon Strumica-Udovo. — Kupci bombaža ne smejo kupovati bombaža po cenah, ki bi bile nižje od navedenih, prodajalci pa ga ne smejo prodajati po višjih cenah. — Kdor se ne bi držal teh določil, ga bodo zadelo zakonske sankcije po čl. 7 in 8 uredbe o cenah.

g Telefonski pravilnik je spremenjen ter je postopek za vse stranske telefonske naprave za selitev in premestitev prog opuščen. Postranske instalacije, selitev ali premestitev telefona bo v bodoče vsak prijavil centrali, ki bo takoj zaračunala in plačala potrebno takso in naročila tehničnemu oddelku, da instalacijo izvrši.

g Načrt uredbe o emisiji bonov za narodno obrambo bo sprejel ministrski svet že koncem tega tedna ter se bo emisija na domačem kreditnem trgu začela že koncem marca.

g Poseben oddelak za zadrugništvo bo ustanovljen v kmetijskem ministertvu. V njegovo pristojnost pridejo predvsem zadruga in kmetijska združenja, ki so bila doslej v pristojnosti oddelka za agrarno politiko skupno s kmetijsko statistiko in kmetijskim poukom.

g Tri brezmesne dni dobimo po nekaterih napovedih. Dva brezmesna dneva nista dovolj zmanjšala potrošnje. Posebne omejitve naj bi veljale za klanje svinj in mladih telet.

Zborovanje trg. potnikov v Ljubljani

V Trgovskem domu je imelo Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani svoj občni zbor ob številni udeležbi članstva in zastopnikov raznih trgovskih organizacij. Na zborovanju sta društveni predsednik Janko Krek in zastopnik industrijsko-trgovske zbornice dr. Pless očrtala sedanji zaradi izrednih razmer otežkočen položaj v trgovstvu, od česar je naravno zelo prizadet tudi stan trgovskih potnikov in zastopnikov. Danes ne išče več blago kupca, marveč kupec blago, in tako je mnogim firmam postal potnik ali zastopnik odveč in nepotreben. Pokojninsko zavarovanje trgovskih potnikov je v glavnem že re-

NAJVIŠJE CENE ZA MODRO GALICO, DRO-NE NOV CE
MOTVOZ IN JEKLENE PLINSKE POSODE

Na temelju posebnih pooblastil, ki jih je prejel minister za preskrbo z znano uredbo te dni, je predpisal sedaj najvišje cene za modro galico, konopljeni motvoz za vezanje trte in snopov, za motvoz iz manile in za jeklene plinske posode.

Maksimalna cena za modro galico je določena na 8,50 din za kg. franko vagon tvornica, brez skupnega davka.

Za konopljeni motvoz za vezanje trte (surogat rafije) številka 2 (enožični) v klobčičih po 200 g je določena na 40 din za kg. Za konopljeni motvoz za vezanje snopov (surogat manile) štev. 2 1/2, trižični, v klobčičih po 2 do 2 1/2 kg, ki so opremljeni v bale po 10 klobčičev v skupni teži 25 kg, je določena cena 53 din za kg.

Za motvoz iz sisala za snope v dolžini povprečno 330 m na kilogram, opremljen v konopljeni tkanini po 6 klobčičev v skupni teži 25 kg, je določena cena brutto za netto 29 din za kilogram.

Gornje cene veljajo franko tvornica brez skupnega davka. Prav tako velja to tudi za maksimalno ceno, ki je določena za jeklene kiskove posode za komad na 1200 din, za posebne metanske jeklene posode pa na 2000 din komad.

g Pogajanja med Narodno banko in Reichsbanko naj bi uveljavila stari nižji tečaj tudi za ona plačila, katerih roki zapadejo 1. aprila, to pa tako, da bi jugoslovanski dolžnik položil ustrezajoči znesek v dinarjih do 28. marca. Plačati je treba pri pooblaščenem denarnem zavodu do 28. marca, ne glede na to, ali je uvoznik po starem zaključku, sklenjenem pred 25. sept. 1. l. blago že prejel ali ga pa še prejme.

g Prepovedan bo, po poročilih iz Beograda, tudi uvoz blaga po cenah, ki bi lahko neugodno vplivale na stabilizacijsko politiko cen. Uvozna dovoljenja prejmejo uvozniki le na temelju točno predloženih kalkulacij.

n V vsiki nevarnosti je bil italijanski vlačilec z dvema Steponu pri zofajem berju v okolici Zadra. Hujše nesreče ga je rešil jugoslovanski parnik "Poljan", ki ga je potegnil do popravilnice v Zadr. Italijanske oblasti so se našemu parniku zahvalile za pomoč.

n Potres so čutili v Mostarje nekoliko sekund pomči 18. l. m.

n 323 odvjetnikov je v Zagrebu in 96 odvjetniških pripravnikov v celih banovini Hrvatski, izvezeni Dalmacije, je 698 odvjetnikov in 166 pripravnikov. Na tem področju pa je tudi 13 mest v okrajnih sodišči, kjer sploh nimajo odvjetnikov.

n Hrvatsko agronomsko društvo je pristopilo v Zvezo agronomskih društev kraljevine Jugoslavije. Za predsednika je bil izbran inž. Nikola Modrič.

n Samo 129 postelj za porodnice ima Beograd po vseh zasebnih in javnih sanatorijih in bolnišnicah. Nova prostorna in moderna ginekološko-akuserska klinika pa bo imela tudi prostora in moderno opremljen porodniški oddelak.

n 250.000 ljudi umre letno v naši državi, 80.000 od teh je otrok. Odstotek slabega zdravja otrok znaša povprečno 25, smrtnost pa od 12 do 20. V nekaterih predelih doseže otroška smrtnost celo 25 odst.

n "Otmica" hčerke je povzročila kap očeta in samomor matere v vasi Osveniku pri Arandjeljevu. S pomočjo njene tebe je namreč odpeljal Rajko Novaković edinka bogatih staršev, 13letno lepoticco Ljubico. Vest o tem je na očeta živana Trifu novica lako delovala, da ga je pri priči zadela kap, mati pa se je nato obesila.

n Pri večernem razgovoru z zaročenko je bil ustreljen kovač Iva Vukšić iz Mandalina pri Šibeniku. V bližnji gostilni so se neki pijanci sprli ter začeli streljati. Slučajno je pri tem zadet streljiva v glavo ter ga smrtno nevarno ranil.

n Na Portugalsko je odplul parnik "Ivan". Stopil bo v službo švicarskega Rdečega križa.

n Na seji Osrednjega tajništva delavskih zbornic v Beogradu so sklenili, da naj zbornice, ki se niso izstopile, store to do 30. t. m. Premoženje tajništva bo razdeljeno sorazmerno po prispevkih, ki so jih prej zbornice plačevale. Likvidacija poslovanja bo 30. t. m. Likvidacija premoženja pa 30. junija.

n Izredno zasedanje načelnikov in načelnice vseh sokolskih žup v državi bo v soboto in nedeljo v Beogradu pod predsedništvom saveznega načelnika Ivana Kovaca in načelnice Elze Skalarjeve. Razpravljalo bo o vprašanih tehnično-vzgojnega dela, o programu sokolskega narodno-obrambena dela ter o svečanostih ob priliki kraljeve polnoletnosti.

Radio

Sobota, 22. marca
Ljubljana: 12. in 13.02 veseli napravi (pl.); 17. otroška ura; 18. Ro; 19.40 pisana šara (pl.); 20.30 "Iz Celja v Celje" (besedilo dr. P. Strmška, izvaja igralska družina); 22.15 Ro. — Beograd: 13. pevski koncert Zlate Gjurgjenac, 17.30 vojaška godba; 22. zabavni koncert; 22.50 plesna gl. — Praga: 15. pisan koncert; 17.20 vesela pesmi; 19.30 J. Beneševa opereta "Panna Pusa"; 21.30 koncert lahke gl.; 23.45 vesela gl. — Sofija: 17.50, 20. in 21. lahka in plesna gl.; 20.30 opereta gl. — Beromünster: 19.15 harmonikarji, 20.50 plesna gl. — Budimpešta: 15.20 pisan koncert; 18.35 cigani; 22. cig. orkester; 23.25 plesna gl.

JAN GREZA:

BARBARA CELJSKA

16

Zgodovinski roman Iepe Celjanke

Kralj Sigmund se je zdajci kar pognal proti kraljici.

— Enega krivoverca smo sežgali! — je zakričal na vse grlo. — a se nap: je rodil že drugi!

Grof Rozgony je spoznal, da postaja spor silno nevaren. Pristopil je h kraljici.

— Pomiri se, gospa, — ji je prigovarjal.

— Da! Pomiri se, gospa! — ga je zaničljivo zavrnila Barbara. — To je vse, kar mi veste v tem trenutku reči! Pomiri se, kraljica. Kaj pa njemu, — je pokazala na Sigmunda, — ki se peča z vlačugami, njemu si ne drznete reči, naj ga bo sram!

V Sigmundu je zavrela kri. Polagoma je vstal izza mize, stisnil pesti in se sklonjen ko napadalec bližal kraljici.

— Kača, — je sikal skozi zobe, — tole mi boš drago plačala!

Še korak, pa bo pri njej. Že je dvignil roke. Goste je stresla groza: ali bo udaril, ali ne bo udaril? Nihče si ga ni drznil ustaviti, kajti predobro poznajo kralja: s krvjo zalite oči in pene na ustih, da v tem hipu je vsega zmožen!

Kraljica mirno čaka. Ne brani se, še

za korak se ne premakne.

Še korak...!

Med kraljico in kralja je skočil Jan Wallenrod. Roke je prekrizal na prsih, bled, toda odločen.

— Milost, prizanesi, — so drhteče njegove ozke ustnice.

Sigmund se je sunkovito vpravil. Srd in presenečenje sta mu sijala iz oči. Kako? Kdo se mu drzne zoperstaviti? Ali naj verjame svojim očem?

— Ti?!

— Jaz, Milost.

— Zoperstavljaš se volji svojega kralja!?

— Viteška dolžnost mi velevala!

— Viteška dolžnost? — ga je Sigmund prebadal z očmi. S silovito kretnjo je potegnil meč. — Izderi meč!

Jan Wallenrod se ni premaknil.

— Nimam pravice potegniti meča proti svojemu kralju, — je mirno izjavil, ne da bi za las odstopil.

— Zabodem te torej!

— Lahko. Tvoj podložnik sem, smeš me ubiti. Toda, Milost, ta udarec bi te onečastil!

— Ha, ha... — se je zarežal kralj. —

Zdi se mi, da sem si na, prsili zredil gada!

Vsi so molčali.

Kraj je še nekaj trenutkov stal ko napet lok pred Janom Wallenrodom. — Pasji sin! — je zakričal nad njim in vta-knil meč v nožnico.

— Hvala ti, vitez, — je tiho, toda jasno rekla Barbara, da so jo mogli vsi slišati.

Kralj pa se je obrnil k Barbari in ji zabrusil:

— Tvoj... novi ljubček?

Kraljica ga je s studom pogledala. Samozavestno se je obrnila in brez besede odšla.

Možje so sklonili glave. Znabiti jih je bilo sram — za kralja.

— S teboj, Jan, — je Sigmund zagrozil Wallenrodu s pestjo, — pa še obračunam!

Jan Wallenrod se je molče priklonil.

— Ven! Izgini! — je kralj besno zavpil nad njim.

Jan Wallenrod pa je samozavestno dvignil glavo in ponosno stopil proti vratom, skozi katera je pred nekaj trenutki odšla Barbara.

6

Nevšečen zakonski spor, ki se je odigral na dan smrti češkega krivoverca, se je neprijetno nadaljeval tudi v naslednjih dneh. Kraljica Barbara se je slednjic odločila, da zapusti Kostnico ter odpotuje v Budim na Ogrsko, kjer je medtem njen sorodnik, gospod Nikolaj Garaž, vodil kot

palatin v odsotnosti kralja vse kraljeve posle. In tako je 21. julija 1415 spreved kraljice Barbare zapustil vrata Kostnice. Barbari ni bilo žal. Po čem bi nek tožila? Prav zares: rada je odhajala. Zakaj pogleda na moža, ki jo je tako globoko ranil in ponižal, ni mogla prenesti.

V njenem sprevedu je bil tudi mladi Jan Wallenrod. Mož, ki se je izkazal resničnega viteza in ki je postavil za kraljico tudi svoje življenje na kocko. Barbara je spoznala, da je mogla edino resnična ljubezen postaviti Jana proti Sigmundu. Globoko je bila ginjena, ko je naslednjega dne Jan s sklonjeno glavo sprejemal besede njene zahvale ter ji niti z besedico ni omenil svoje ljubezni.

Barbara, ki se tega v prvem hipu ni zavedla, je že bila jetnica njegovega srca. Ko pa se je tega zavedela, si resnice ni več mogla utajiti: njeno srce je v njegovi navzočnosti radostno vzplamtelo, njegove besede so ji zvenele drugače ko besede drugih možkih. In če bi ne bilo v sreču bolečine, ki ji jo je zadel Sigmund, bi bila že zdavnej odprla Janu svoje srce.

Toda tudi kralj Sigmund je bil vse naslednje dni močno čemeran.

Husovo zadevo je sicer spravil s sveta, ampak drugih sporov se mu ni posrečilo uravnati, med njimi celo nekaj silno neprijetnih osebnih zadev, ki so se z leti izpremenile v politična vprašanja.

(Dalje.)

Novice

Prejemki mirodobnih vojnih invalidov

Po členu 23. se dele mirodobni vojni invalidi v 9 skupin po ugotovljeni odstotni sposobnosti za pridobivanje: V prvi skupini so invalidi s 100 odstotno nesposobnostjo, ki jim je za splošno življenje potrebna tuja pomoč. Ti dobe na račun podpore po 3.000 din na leto. V drugi skupini so invalidi s 100 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 7000 din na leto. V tretji skupini so invalidi z 90 odst. nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 6.180 din na leto. V četrti skupini so invalidi z 80 odst. nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5.760 din na leto. V peti skupini so invalidi s 70 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5.040 din na leto. V šesti skupini so invalidi s 60 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 4.320 din na leto. V sedmi skupini so invalidi s 50 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 3.600 din na leto. V osmi skupini so invalidi s 40 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 2.160 din na leto. V deveti skupini so invalidi s 30 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 1.440 din na leto. Nesposobni izpod 30 se ne upoštevajo.

Mirodobnim invalidom prve skupine pripada še posebna doklada za nego in tujo pomoč v znesku 9.000 din na leto. Podpora in posebna doklada za nego in tujo pomoč pripadata ne glede na invalidsko stanje, plačo, pokojnino, druge podpore in nagrade po odredbah posebnih zakonov. Za podpore in doklade se ne plačuje noben davek, niti samoupravne doklade.

Mirodobni invalidi, rezervni oficirji in rezervni vojaški uradniki, zasebnih poklicev dobivajo poleg podpor in družinskih dokladov po § 29 te uredbe še posebno doklado: V 1. draginjskem razredu 600 din na mesec, v 2. razr. 480 din, v 3. razr. 300 din. Pravico do posebne doklade imajo te osebe, če od imelja ali osebnega dela katere koli vrste ali pokojnine nimajo na mesec bruto dohodkov v 1. drag. razredu nad 1500 din, v 2. nad 1200 din v 3. nad 900 din.

Pravico do posebnih dokladov imajo tudi družine umrlih oseb, navedenih v prvem

odstavku, kakor tudi družine rezervnih oficirjev in rezervnih vojaških uradnikov, ki so izgubile življenje v izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe, ali ob priložnosti službe pod pogoji v odstavku 2. Te doklade znašajo: V 1. drag. razredu 300 din, v 2. razredu 240 din, v 3. razredu 150 din.

Cl. 29. pravi: Mirodobni vojaški vojni invalidi 2., 3., 4., 5. in 6. skupine, ki so siromašnega stanu v smislu te uredbe, bodo prejeli draginjske doklade zasebni in za vsakega člana rodbine po čl. 2. odstavku 2. te uredbe, ako imajo pravico do dokladov po tej uredbi, in sicer: v 1. drag. razr. 1080 din na leto, v 2. razr. 720 din, v 3. razredu 360 din.

Cl. 30. določa: Rodbine po čl. 2. odstavku 1. točka c. prejemaajo podporo 1056 din na leto. Ako so te rodbine siromašnega stanu prejemaajo mesečno draginjsko doklado in sicer v 1. drag. razredu za nosilca prava 90 din in za vsakega otroka po 40 din, v 2. razredu za nosilca prava po 50 din in za vsakega otroka po 15 din, v 3. razredu po 30 din. Mesečna draginjska doklada pripada otrokom do končanega 16. leta starosti, oziroma 23. leta starosti, ako se šolajo.

Cl. 31. Roditelji vojaških oseb po čl. 1. te uredbe, ki so padli ali umrli v izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe, prejemaajo naslednje podpore: oba roditelja 2112 din na leto, en roditelj 1065 din na

leto, roditelji prejemaajo tudi mesečno draginjsko doklado in sicer v 1. drag. razr. po 90 din za vsakega roditelja, v 2. razr. po 60 din, v 3. razr. po 30 din.

Cl. 39. določa: Aktivni oficirji in vojaški uradniki, civilni državni uslužbeni v službi vojske in mornarice, podoficirji in godbeniki, ki zaradi ran ali poškodb, dobljenih v okoliščinah po čl. 1. te uredbe postanejo nesposobni za službo, in ki se po svoji kvalifikaciji ne bi mogli uporabiti na dosedanjih mestih ter bodo proglašeni za mirodobne invalide od 1. do 7. skupine, pridobijo pravico do pokojnine glede na to, koliko časa so bili v službi. Za določanje količine osebne pokojnine in osebne doklade, se jim računa, kakor da so jih prebili v službi: 35 let za invalide 1. in 2. skupine, 30 let za invalide 3. skupine, 25 let za invalide 4. skupine, 20 let za invalide 5. skupine, 15 let za invalide 6. skupine, 10 let za invalide 7. skupine. Ostale odredbe določajo, kako se plačuje v uradniški pokojninski fond zaostanek. Naslednje odredbe navajajo pogoje za izgubo in ustavitve podpore in sicer, če so prizadeti zakrivilih zlorabe, tatvine, huračenja, pijančevanje, hazardiranje, nemoralno življenje, zanemarjanje družine itd.

Uredba je že stopila v veljavo, pravilnik za njeno izvrševanje pa bo izdal minister za vojsko in mornarico v soglasju s pristojnimi ministri.

Vsakemu jetičnemu bolniško posteljo

PROTITUBERKULOZNI TEDEN OD 11. DO 17. MAJA

Protituberkulozna zveza v Ljubljani priredi v času od 11. do vključno 17. maja običajni protituberkulozni teden pod geslom »Vsakemu jetičnemu bolniško posteljo«. Zveza želi, da bi dosegel letošnji protijetični teden najboljši moralni uspeh ter tudi z zbiranjem gmočnih sredstev prekosil vse slične dosedanje prireditve. Čeprav divja okrog nas vojna vihra, naša srca ne smejo kloniti, marveč moramo

vprav v teh resnih časih bolj kakor kdajkoli skrbeti za zdravje in odpornost naroda. Da bo protituberkulozni teden kronan s popolnim uspehom tako v moralnem kot v gmočnem oziru, prosimo vsa društva brez izjeme, da določijo za svoje prireditve in morebitne nabiralne akcije kak drug primeren čas. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Celje

e Diplomirana je bila na filozofski fakulteti ljubljanske univerze iz kemije gđ. Alenka Mravljakova iz Celja.

e Okrajni odbor Zdrženja vajnih invalidov v Celju bo imel občni zbor v nedeljo, 23. t. m., ob 9. v Narodnem domu v Celju.

e Mestna občina celjska proda iz svojih gozdov na Pečovniku 200 m² okroglega smrekovega lesa v posekanem stanju. Poudrbe je vložiti na mestnem poglavarstvu do 26. t. m.

e Znanji trakt pasopja bivše pivovarje v Zalcu so pričeli podirati. Na prostoru podlega pasopja bodo zgradili predilnico. Na ostalem delu, kjer je ostala pivovarna, pa obratuje v novem poskupju tovarna za izdelovanje jute. Ko bo v obratu tudi predilnica, bo to za industrijsko celico Zalca vs. tega pomena. Zaposlenih bo tam do 1400 delavcev in delavk.

e Male oglase oddajte v upravi »Večernika« v Celju, Prešernova ulica 3. Tam se sprejemajo tudi novi naročniki. List se se isti dan v Celju in okolici dostavlja na dom.

e Roko si je obstrlel pri streljanju s topcem 23letni Filip Voler iz Luč v Sav. dolini.

Italijanski ranjenci v Beogradu

V SANITETNEM VLAKU JE 289 HUDO RANJENIH VOJAKOV IN ČASTNIKOV

Včeraj popoldne je prispel v Beograd italijanski sanitetni vlak, ki je sestavljen iz 8 vagonov. 289 težkih ranjencev, med katerim je tudi 5 častnikov, se vrača iz Grčije v Italijo. Mnogi vojaki imajo odrezani obe roki ali nogi. Na beograjskem kolodvoru so italijanski sanitetni vlak pričakali italijanski poslanik Mammeli z

vsem osebjem poslanštva, zastopniki italijanskega tiska, več članov italijanske kolonije v Beogradu, Z bolniškim vlakom se pelje tudi naš sanitetni general dr. Čičin. Po krajšem postanku je vlak nadaljeval vožnjo skozi Zagreb in Ljubljano v Italijo.

ulico. Potem se bo nadaljeval izkop cevi mimo gimnazije proti Slovenskemu trgu.

POPLAVA V BEOGRAJSKEM PREDMESTJU

Sava je spet močno narastla in poplavlila beograjsko predmestje Makiš. Voda je predrila več nasipov ter se razlila med hiše. Nad 300 hiš so morali izprazniti, ker je bilo prebivanje v njih nevarno.

Jubilejno zborovan e ruške SPD

Te dni je bil pod vodstvom predsednika g. inž. Teržana ob številni udeležbi članstva v Sokolskem domu 40 občni zbor SPD Ruše. Uvodoma je prečital brzojavne pozdravke, ki so prišle iz Beograda, Ljubljane in Maribora. Takoj nato je pozdravil s toplim nagovorom prisotnega ustanovitelja in prvega predsednika, sedanjega častnega predsednika g. Dav. Lesjaka, ki so mu vsi prisotni predili burne ovacije. Nato je prikazal zgodovinski razvoj društva od začetka do danes, ki je m nulo v izredno živahno razgiban sezoni ter dosegel prav to leto kulminacijo delovanja. Pretekla sezona je potekla v znamenju dveh dejstev: postavitve nove »Planinke« ter izpeljava pohorske avto ceste k sv. Arehu. Zahvalil se je banski upravi in cestnemu odboru za pomoč, ki so jo nudili za odcetek avtoceste k sv. Arehu. Poudaril je, da bo »Planinka« po notranji opremi in ureditvi ter zunanjem izgledu eden zmed najlepših domov na Pohorju. Poročilo je dalo pregled premoženja, k dosega nad 1 milijon dinarjev, ki je pa trenutno nekoliko obremenjeno zaradi dolga. Predsednik je podal obsežno in zanimivo poročilo v zdravem planinskem tonu polno vedrine in optimizma ter ga je zaključil z verzi pohorskega

poeta, rojaka g. Janka Glaserja.

Razgibano društveno življenje je ilustriralo poročilo društvenega tajnika g. Koruze. Poročal je o rekordnem obisku v pret. sezoni v postojankah ruške SPD. Vpisanih je bilo v knjigo nad 6000 obiskovalcev. Društvem tajnik je pomagal pri snemanju pohorskega filma, ki ga bodo predvajali tudi v Rušah. Hlebov dom je podružnica opustila, ker ga je prevzela lastna sama.

Prav tako zanimive številke je razgrnila pred članstvo marljiva in agilna blagajničarka ga. Divna Janko Stanje. Članstva je 119. Prav tako so zanimive številke o popitih količinah a kohola, saj je bilo stočenega 10.754 l vino 3025 l piva, 220 l žganja itd. V splošnem se je promet preteklo sezono dvignil za 45%.

Pri volitvah je bil soglasno ponovno izvoljen za predsednika g. inž. Jože Teržan.

Pri slučajnostih je član SPD Ruše akademski slikar g. Sušmelej prosil odbor, da posreduje pri glavnem odboru SPD za poživitev zapuščene SPD kočice na Kobanskem pri Sv. Pankracju. Pred zaključkom se je v toplih besedah zahvalil g. preds. oskrbniku Mirku Sercu, za delo in trud pri novi »Planinki«. Rl.

V »Večernikovem« podlistku, ki prave izhajati jutri, boste spoznali

ALBANIJO

Primarij dr. Vl. Brezovnik vas bo v svojem zanimivem potopisu vodil ves mesec križem po Albaniji. Spoznali boste albansko pokrajino, Albanec, njih navade in življenje.

e Varovanje planinske flore. Mestna občina celjska je izdala razglas, s katerim se opozarja občinstvo na predpise o varstvu planinske flore. Razglas našteva 21 vrst planinskih rastlin, ki jih je prepovedano trgati, ruvati, prodajati, ponujati v nakup in izvažati. Prekrški se bodo kaznovali z globo do 1000 din ali z zaporom do 11 dni, v težjih primerih pa se smeta izreči tudi obe kazni. Razglas je nabit na oglasnih deskah mestnega poglavarstva.

e Jubilej slovenskega obrtnika. Danes obhaja znani celjski klobučar Franc Sribar 85 letnico rojstva in 59 letnico, odkar je samostojen mojster v Celju. G. Sribar je častni predsednik Zdrženja klobučarjev v Celju, ki mu je bil v prejšnjih časih dolgoletni predsednik.

e Zrtve materinstva. V bolnišnici je na porodu umrla žena mlinarja in zagarja Franciška Likarjeva iz Hrenove pri Novi cerkvi. Zapušča osem nepreskrbljenih otrok.

e Nadaljevanje romana, ki bi moralo biti objavljeno v ponedeljkovi številki, je izšlo v torkovi.

e Slov. Kanjice. Občni zbor dravinjske podružnice SPD v Slov. Kanjicah bo v soboto 22. t. m., ob 20. v dvorani Narodnega doma.

e Protituberkulozna liga na Plujski gori slavi letos petletnico obstoja. V tem času je opravila liga ogromno delo, saj je ugotovila, da je v Čirkoveh okuženih do 12 odst. solarjev, v Narapljah do 56 odst., da znaša število okuženih hiš 209, da je v njenem delokrogu 72 jetičnih bolnikov. Doslej je bilo 33 predavanj 5 filmskih predstav, 2 protijetični razstavi, 1 tečaj, cepljenj je bilo 1080, podprla pa je liga z denarnimi zneski 58 siromakov.

e Slovenjgradec. Posledice puštnih norčij nosi tudi žohar Franc, hlapec v Misljini, kateremu je pri postavljanju plohov padel eden na nogo in mu jo zlomil. V Vel. Misljini je Gros Verona pustila svojo 18 mesečno hčerko Miheleco samo v kuhinji. V materini odsotnosti je deklica zlezla na okno nad štedilnikom ter od tam padla na vroč štedilnik. Dobila je težje opekline.

e Središče. Bauovinska cesta Središče-Ljutomer se je sesedla pod Staro Goro in zdrknila preko jurka ter je do nadaljnjega zaprta za težke tovorne avtomobile. Zaenkrat morajo voziti ali po stari, silno strmi cesti ali pa okoli nad Pavlovo. — Tukajšnji Sokol je kar najslovesneje obhajal godovanje svojega starostja, g. Jože Čulka. V Sokolskem domu se je k prslavi zbralo okrog 150 članov in naraščajo, okoli svojega voditelja in mu v izbranih govorih in deklaracijah izrazili zahvalo za njegove izredne zasluge za društvo.

e Z žensko svileno nogavico se je oženil 38letni pudar Albin Grum iz Trbovelj. Ko ga je žena našla, je bil že mrtev. Obupno dejanje je posledica duševne zmedenosti.

Ljubljana

e Velik mladinski koncert za zimsko pomoč prirede vse ljubljanske sradnje šole v opernem gledališču in sicer v soboto 22. ob 15. uri za dijaštvo, v nedeljo 23. t. m., ob 11. uri pa za vse občinstvo.

e Vozni promet iz Selenburgove ulice mimo Kazine na severni strani Kongresnega trga do Wolfove ulice bo katih 11 dni ustavljen zaradi polaganja nove kanalizacije med podaljšano Subičevo ulico in Wolfovo ulico.

e Mestni krompir na debelo se z nakaznico iz Mestne hranilnice dobi v skladišču Vidmarjeve hiše v Gradišču samo vsako sredo in soboto ves dan, na drobno ga pa prodajajo vsako dopoldne na mestni stojnici na Vodnikovem trgu. Na debelo lahko kupi posameznik do 300 kg krompirja ter ga takoj plača v Mestni hranilnici ljubljanski, na drobno ga pa vsaka gospodinja lahko dobi na dan do 40 kg.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

e KINO MATICA. Tel. 22-11. Madžarski film »Na materinem grobu«. V gl. vlogah otroka Gizi Pesci in Klari Adam.

e KINO UNION. Tel. 22-21. Francoski film »Materina zrtve«. V gl. vlogi Edwige Feuillere, najlepša Parižanka.

e KINO SLOGA. Tel. 27-30. Filmska komedija »Renata v kvartetu«. Käthe von Nagy, Gustav Frölich, Alitta Hörbiger, Joh. Kemann.

Velik gozdni požar pri Litiji

Na Joževo je izbruhnil požar v velikem bukovem gozdu graščinskega veleposestva Slatina. Ognjeni zubiji so zahleli nad 12 hektarjev gozdnega zemljišča ter je le izredni požrtvovalnosti gasilcev, orožnikov in rezervistov zahvaliti, da je bil požar lokaliziran in se ni razširil na sosednjo parcelo mladega smrekovega gozda. Za sedaj še ni ugotovljeno, kako je požar nastal, kajti mesto, od koder se je pričel požar širiti, je oddaljeno od vseh poti in ljudskih selišč. Najbrže gre za nesrečo oglarjev, ki so v bližini žgali oglje Z litijskega mostu se je nudil zvečer lep razgled na gore-ča pobočja v daljavi, kakor bi se obetal zopet kak nenavaden nebesni pojav. Škoda, ki je precej velika, še ni točno ugotovljena.

e Male oglase oddajte v poslovalnici »Večernika« Zrinjsko-Frankopanska št. 10 (Cučkova hiša). Sprejemajo se novi naročniki za »Večernik«, ki pride v avtobusom se isti dan ob 14. in se takoj dostavlja na dom v mestu in bližnji okolici.

e Stare-katoliška služba bo na praznik, 25. t. m. v Pljuju v mali dvorani Nar. doma ob 9. Istočasno bo spoved in sv. obhajilo za Veliko noč.

e Dravski most nujno kliče po popravilu tlaka. Na mnogih mestih pri sredini mosta so cele jame, ker manjkajo kamni in so nevarne za kolesarje, vozi- la in pešce. Pomokod so letos tlak že popravljali, nujno je tudi to popravilo.

e Mestni občinski svet v Pljuju je te dni razpravjal v tajni seji med ostalim tudi o preselbi prebivalstva s kurivom. Ubožnejši in šibki stoji mešanov so z vselej ljani pozdravili ta ukrep in trdno upajo, da jim b oprostljeno kurivo po nizki ceni.

e Izkop cevi nadaljuje sedaj mestna občina ob Vinarskega muzeja, po Dravski ulici preko Hrvatskega trga v Muršičevo

Zanimivosti

V uredništvu, kadar padajo bombe...

Kako tiskajo londonske „Times“ v bombardirani uredniški palači

Pred tedni smo poročali, da je bila v nočnem letalskem napadu hudo poškodovana tudi uredniška palača najstarejšega in najuglednejšega angleškega dnevnika »Times«. Pričakovati bi bilo, da bo izhajanje lista vsaj za nekaj dni prekinjeno. Toda koliko je bilo začudenje Londončanov, ko so se »Times« kljub poškodovani uredniški palači pojavile še tisti dan na ulicah ter so izšle brez najmanjše zamude.

Londončani so se radovedno vpraševali, kako je kaj takega sploh mogoče. Sledilci je urednik »Timesa« F. P. Beashor v posebnem predavanju po radiu odkril javnosti »tajnost« neprekinjenega izhajanja lista, v katerem je med drugim dejal:

Povsem razumljivo je, da se v sedanji vojni dobi zaključuje uredniško delo mnogo preje. V veliko srečo si štejemo, da morejo tehnični in duševni sodelavci našega lista izvršiti svoje delo za prvo izdajo lista v prostorih prvega nadstropja. Normalno uredniško delo pa motijo sleherni dan alarmne sirene, ki nas svarijo pred zračnimi napadi.

V takih primerih se cela redakcija v hipu preseli v kletne prostore, razen glavnega urednika, ki ima v I. nadstropju prirejeno razmeroma varno kabino proti še tako hudemu bombnemu zadetku. Uredniki, ki čitajo rokopise ter pišejo, vsi drugi sodelavci lista, stenografi, strojepiske, korektorji itd., vsi so v ogromni kletni dvorani. Ze pred nekaj leti smo premestili tudi vse stavne stroje v kletne prostore, kajti naš uredniški štab je že takrat računal, da utegne priti nekega dne do strahovite vojne. Steretipija in rotacija pa sta bili že od nekdaj v kletnih prostorih.

V času zračnega alarma je uvedena dežurna služba, ki jo vrši več članov redakcije. Z jeklenimi čeladami na glavi se sprehajajo po krovu naše uredniške palače ter opazujejo ozračje nad Londonom. V istem času so v zgornjih nadstropjih še številni člani redakcije. Ko pa prične letalski napad in se bombna toča približa tudi naši palači, takrat dežurni uredniki stečejo s krova ter opozorijo vse urednike na bližajočo se nevarnost. V tem hipu se delo za nekaj minut prekine. Čim pa je neposredna nevarnost mimo, se delo nemoteno nadaljuje.

BISERJANEC:

Kaznovana prevzetnost

Kramer je bil posestnik in čevljar v vasi Melinci. Oženjen je bil z bogato vasčanko. Njegovo obnašanje je bilo vedno samozavestno. Kadar je bil vinjen, je sosedom pravil:

„Jaz nisem samo rojen za čevljarja, jaz hočem postati še tudi nekaj več.“ Med vasčani ni bil priljubljen. Toda njegov ošaben in ohol značaj je v njih zbujal bojazen, zlasti, ker so videli, da ima dobre zveze z vodstvom štajercijancev. Kmalu so ljudje tudi zvedeli, da je Kramer zaupen mož oblasti in sedaj so se ga bali še bolj. Pozdravljali so ga že daleč vnaprej, bili z njim vljudni in prijazni, boječ se, da jih zlasti na davkarji ne očrni.

Kramer je bil ponosen na svoj novi položaj. Če je srečal znanca, ki ga je pozdravil, mu še odzdravil ni. Vsakomur, ki ga je sumil, da mu hoče nasprotovati, je delal neprijetnosti, kjer koli mu jih je lahko.

Kramerjevi sosedje so tudi opazili, da so, odkar je oče prepustil Kramerju posestvo, postali mejniki živi in so sumili, da jih prestavlja sam Kramer. Ljudje mu sicer niso upali ničesar povedati, le ponoči in natihoma so odnesli prestavljene mejnike na stara mesta.

Sosedovi Močnikovi so večkrat tudi videli, da vozi sosed po njihovi zemlji, koder ni imel pravice. Nekaj časa niso Kramerju ničesar rekli, toda ker Kramer ni prenehal z vožnjo po nepravni slezi, se je Močnikova gospodinja neki dan opogumila in rekla sosedu:

„Sosed, prosim te, ne vozi več po tej slezi, saj veš, da po njej nimas pravice voziti.“

Kramer se je začudil odločnosti sosedu, zlasti ker je bil vajen, da mu vasčani niso v nobenem slučaju prigovarjali. Jezilo ga je še bolj, da mu je prepovedala vožnjo Močnikova in ne njen mož.

Ko je pozneje doma premišljeval o besedah sosedu, je Kramer sklenil maščevanje. Prirojena kljubovatnost mu ni pustila, da ne bi že drugi dan po sporu s so-

sedovo peljal po prepovedani slezi. Ker pa so bili tisti dan vsi sosedovi v gozdu, niso mogli videti, da sosed ni upošteval besed, ki mu jih je povedala prejšnji dan Močnikova.

Okrog deset dni po tem dogodku sta Močnikova in njena sestra delali na polju. Proti poldnevju sta opazili, da prihaja iz gozda proti domu sosed Kramer s konji in vozom. Močnikova je takoj radovedno vprašala sestro:

„Kaj misliš, ali bo zopet peljal po našem?“

Tudi Kramer je opazil sosedovi na polju in že se je odločil, da bo peljal po prepovedani slezi, domnevajoč, da mu tokrat sosedu ne bo nič rekla.

Ko ga je dohitela, je odločno in glasno upošteval njenega opomina, je pustila delo in se hitrih korakov napotila k sosedu. Ko ga je dohitela je odločno in glasno rekla:

„Sosed, ali ti nisem rekla, da po tej poti ne smeš voziti. Zakaj to delaš, saj veš, da nimas nobene pravice do te polji?“

Kakor po navadi je Kramer vzrojil in ostru odgovoril:

„Tiho bodi, baba.“

„Kaj si rekel?“ je vprašala sosedu, „še enkrat povej.“

„Da bodi tiho prekle...“

Toda zadnje besede že Kramer ni mogel več do konca spraviti iz grla, ker ga je sosedu s svojo močno roko udarila po ustih, rekoč:

„To imaš sedaj baba.“

Sosed se je hotel zoperstavljati, toda jezna in užaljena sosedu je z obema rokama udarjala po Kramerju, tako da se ta sploh ni imel prilike braniti.

Kmalu je vsa župnija vedela, da je bil Kramer od Močnikove lepen in vsi so se veselili, da jo je ohol in ošaben Kramer skupil. Od ust do ust so šle besede:

„Tako je prav, zaslužena kazen ga je doletela.“

— Ali je res, da tvoj mož govori s sanim seboj, kadar je sam?

— Kako naj to vem? Nikoli še nisem bila z njim, kadar je bil sam!

opravlja svojo nalogo naravnost vzorno in točno saj doslej še nismo nit enkrat zamudili nobenega vlaka, ampak je naš list vedno izšel pravočasno.

Težave pa so v lokalni razprodaji našega lista ter v kolportaži. Čestokrat že napoči zora, ko se šele oglasijo sirene ter naznanijo, da je minila nevarnost letalskega napada. Šele takrat dobijo kolporterji svežnje lista, ter se z njim razbežijo po oživilih londonskih ulicah. Londončani tudi v času najhujšega napada niso ostali brez svojega dnevnega tiska.

Svoje predavanje pa je zaključil urednik F. P. Beashor z besedami: »Dnevni časopisi sodelujejo v vojni v prvih frontnih linijah.«

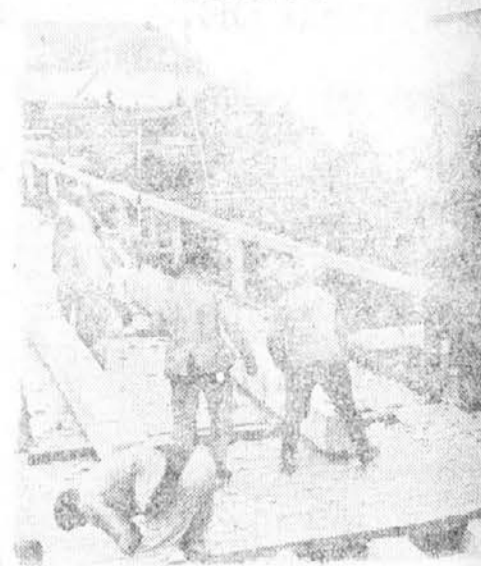
„Pervitin“, sredstvo za vo'no kora'žo

PRED NAPADOM DOBIJO VOJAKI NA MESTO RUMA TABLETE, KI VSEBUJEJO KONCENTRIRANO HRABROST

Iz prejšnje vojne bo še marsikomu v spominu proslula bosanska prislovica »Nema ruma, nema šturma!«. Takrat so dobivali vojaki pred važnimi in drznimi napadi na sovražne postojanke rum ali pa kako drugo alkoholno pijačo, ki je »dvignila« hrabrost, da so vojaki neustrašno zrlj smrti v oči. Kakor je svet

napredoval na vseh poljih, tako se tudi v tem oziru uveljavlja novo sredstvo, ki naj bi vilo vojaku zadosti poguma. V nekaterih državah, ki so v sedanjem krivem mezežu, so pričeli izdelovati »Pervitin« tablete, češ da te bolj ustrezajo kot pa rum. Vojakom dajejo te tablete le tedaj, kadar je v načrtu kak večji napad, a še takrat ne vsem, nego samo onim, ki veljajo za bojazljivce in o katerih sodijo, da bi jim pri spopadu »opesalo srce«. Največji strahopetneži dobijo na dan po tri tablete »Pervitina«, ostali seveda manj, kajti strokovnjaki pravijo, da so tablete izredno učinkovite. — Ta nova izdajba seveda ne potrebuje nobenega komentarja!

Gradnja mostu čez Donavo

Nemške pionirske čete so pred vkorakanjem nemške vojske v Bolgarijo zgradile čez Donavo več mostov

Poročna potovanja v Rim

V mesecu februarju so v Italiji prodali poročnim parom, ki so šli na poročno potovanje v Rim, 191 kart I. razreda, 1008 kart II. razreda in 611 kart III. razreda. Od 26. septembra 1932 do konca februarja 1941 je izabilo povlastice, ki jih dajejo italijanske železnice mladim parom, 284.827 parov, ki so vsi šli na poročno potovanje v Rim. Zanimivo je, ko ugotavlja statistika, da se je večina poročnih parov peljala na svojem poročnem potovanju v II. razredu brzdovlakov.

Filozofija ob vinu

Dva vinska brata sedita v krčmi.
— Vsi ljudje so bratje! — pravi prvi.
— Vsaj teoretično!
— Da, teoretično, kajti praktično bi ne bilo praktično!

Letalec preprečil železniško nesrečo

Pri zadnjih poplavih v Argentini je bil porušen tudi železniški most na progi Buenos Aires - Bahi. Slučajno je to opazil iz letala neki pilot, ki je bil na poti v Buenos Aires. Vedel je, da mora v tem času skoraj pridrveti proti mostu redni brzi vlak, ki bi seveda zdrvel naravnost v globino. Letalec je naglo obrnil svoje letalo ter letel vzdož proge. Kmalu je opa-

zil drveči vlak, spustil se je prav nizko ter večkrat svignil z letalom pred lokomotivo, neprestano mahajoč z robcem. Strojvodja je slednjič le ustavil vlak. Letalec je vrgel iz letala ovoj, v katerem je bili listič s sporočilom o porušenem mostu, ki je bil od kraja, kjer se je vlak ustavil, komaj še dober kilometer. Vlada je prisebnega letalca odlikovala.

Debelost ga je rešila zapora

Pred nedavnim je policija v Los Angelesu aretirala nekega brezposelnega delavca, ki se je pri demonstracijah posebno vneto udeleževal. Možakarja so takoj prepeljali pred policijskega komisarja, ki ga je kaznoval z nekaj dnevi zapora. Ko pa ga je hotel stražnik strpati v zapor, se

je pojavila nepričakovana tehnična zapreka. Obsojeni delavec je bil namreč tako debel, da ni mogel skozi nobena vrata jetniške celice. Na policiji so si nekaj časa belili glavo, slednjič pa so možakarja izpustili.

Kdor ne uboga, bo snažil okna

V Nemčiji je dekletom, ki še niso izpolnile 18 let, prepovedano plesanje v javnih lokalih. Varnostni organi v Grazu pa so naleteli na mnoga dekleta, ki se niso ravnala po tej prepovedi. Nekatere so bile tako strastne plesalke, da so prišle na ples kljub teniu, da so bile že kaznovane za

enake prestopke. Da bi se stvari več ne ponavljale, je policija odpeljala sedem deklet na magistrat, kjer so morale za kazen 8 ur snažiti okna.

× V Leningradu je bila otvorjena velika kemijska razstava, na kateri je prikazan razvoj kemije na splošno. Na razstavi je nekaj važnih dokumentov o razvoju kemije, med njimi več dragocenih rokopisov Newtona, Agricole in drugih.

Na nekem italijanskem letališču

Maribor

Gostovanje Hrvatskega pevskega društva „Kolo“

„Tko pjeva naše pjesme, taj ne misli rodu zlo!“

To je geslo, s katerim so ustanovili hrvatski rodoljubi leta 1862., za časa najostrejšega absolutizma, Hrvatsko pevsko društvo „Kolo“ v Zagrebu. Društvo si je zastavilo nalogo, s pesmijo prebujati narodno zavest ter utrjevati ljubezen do domovine. Zaradi tega svojega programa je „Kolo“ natelelo od začetka na hud odpor in zapreke, vendar je energično vztrajalo ter se razvilo do današnje višine. Ze leta 1864. je priredilo veliki festival hrvatskih pevskih društev v Zagrebu. Ob tej priliki mu je daroval veliki hrvatski vladika Jos. Juraj Strossmayer lep prapor. „Kolo“ je sodelovalo pri otvoritvi hrvatske univerze in akademije znanosti in umetnosti v Zagre-

bu, po njegovi iniciativi se je ustanovil tudi Hrvatski pjevački savez. Posebno pa se je delo pospešilo po ustanovitvi lastnega doma leta 1884. Ves čas svojega obstoja je „Kolo“ nastopalo kot glavni akter v hrvatskem glasbenem in kulturnem življenju, priredilo je preko 400 koncertov, na katerih so izvajali tudi svetovno znana dela. Glasbeni arhiv „Kola“ je danes največji na jugu Evrope. Obsega preko 3000 skladb z okoli 160.000 partiturnami, med katerimi je mnogo redkosti in izvirnikov.

„Kolo“ je bilo vedno v prisrčnih stikih s slovenskimi pevskega zbori in z našim glasbenim življenjem. Večkrat je gostovalo tudi v naših krajih ter je bilo vedno dobrodošel gost, na

vseh svojih koncertih pa je upoštevalo tudi slovensko glasbeno literaturo, v katero se je poglobilo z veliko ljubeznijo.

Zadnje gostovanje v Mariboru je bilo leta 1927., ko je „Kolo“ povabila Glasbena Matica. Sijajnega uspeha takratnega nastopa se mnogi še sedaj spominjajo.

„Kolo“ ima danes okoli 100 članski mešani zbor z odlično pevsko kulturo, pod mojstrsko roko znanega hrvatskega skladatelja Borisa Papandopula. Mariborčanom se obela izreden glasbeni užitek, ki ga gotovo ne bo hotel zamuditi noben prijatelj lepe glasbe. Z obilnim obiskom pa bomo obenem najlepše in najdostojneje sprejeli v naši sredini pevke in pevce iz belega Zagreba.

Razveseljivo zanimanje za telesno vzgojo med dijaštvom

Na Jožefovo ob 10.30 se je vršil srednješolski gozdni tek v mariborskem mestnem parku. Proga je potekala pretežno v gozdnatem delu s ciljem pri Rožnem gričku. Dolžina proge je znašala okoli 1500 m. Tek so priredili mariborski telovadni učitelji. Z vseh šol se je udeležilo gozdnega teka 38 tekmovalcev. Tekla je vsaka šola zase.

Najprej je startalo učiteljske (12 tekmovalcev).

SOKOL MARIBOR-MATICA

V nedeljo od 17. do 23. ure zadnja plesna vaja v Sokolskem domu matice.

Na cilj je dospelo vseh 12 tekmovalcev v sledečem vrstnem redu: 1. Faleto, 2. Štrif, 3. Dobovšek, 4. Vojak, 5. Kos itd.

Nato je startala I. reana gimnazija (13 tekmovalcev); skupni pasma: 1. Kurbus, 2. Baraga, 3. Leban, 4. Obersnel, 5. Kebrič itd.

Tekmovalci klasične gimnazije so prispeli vsi na cilj (7 tekmovalcev): 1. Habjanič, 2. Šušteršič, 3. Javšovec, 4. Leskovšek, 5. Knez itd.

Tekmovalci ostalih šol, ki so tekmovali v posebni skupini, so dospeli na cilj sledeče: 1. Pavčnik (žel.), 2. Babič (trg.), 3. Stanic

(Il. drž.), 4. Sušenc (žel.), 5. Zula (trg.), 6. Borovka (gozd).

V skupnem plasmanu bi bil po času sledeči vrstni red tekmovalcev: 1. Pavčnik (žel.), 2. Faleto (učit.), 3. Habjanič (kl.), 4. Babič (trg.), 5. Štrif (učit.), 6. Šušteršič (kl.), 7. Dobovšek (učit.), 8. Kurbus (I. reana), 9. Baraga (I. reana), 10. Javšovec (kl.) itd. Med moštvi je doseglo najboljši čas dneva moštvo učiteljskega pod vodstvom g. prof. Ledinka, ki je odlično preskrbel za brezhbno organizacijo.

Zadnje čase je opažati med srednješolsko mladino veliko zanimanje za telesno vzgojo, kar je v današnjih težkih časih razveseljivo dejstvo. Želeli bi le bilo, da bi drugič startalo na taki ali podobni sportni prireditvi še več

SOKOL — STUDENCI

V nedeljo od 17. do 23. ure zadnja plesna vaja v Sokolskem domu matice.

dijakov in to skupno vse šole, ne pa posamezno vsaka zase, kakor tokrat. Upajmo, da bomo imeli kmalu zopet priliko, videti našo mladino, ko bo preizkušala svoje sile v plemeniti in viteški borbi.

kjer kupuje hranodajalec živila za njih.

Stranke, ki ne kupujejo moke, ampak samo kruh, predložijo svojo nakaznico v žigosanje trgovcu, kjer kupujejo ostale življenjske potrebščine.

m. Z Abrahamom se je srečal danes znani mariborski pekovski mojster g. Josip Čebokli, ki ima že 15 let svoje sedanje podjetje na Glavnem trgu.

SOKOL I.

V nedeljo od 17. do 23. ure zadnja plesna vaja v Sokolskem domu matice.

m. Ljudska univerza v Mariboru. Drevi ob 20. bo predaval o liku in licu Triglava dr. Jože Rus, bibliotekar iz Ljubljane. Skioptične slike.

m. Uprava Trgovske in obrtniške bolniške blagajne v Mariboru opozarja svoje članstvo, da bo drevi občni zbor.

m. Mestni odbor Jadranske straže v Mariboru bo imel letni občni zbor v nedeljo 23. marca ob 10. v restavraciji »Novi sveti«, Jurčičeva ulica.

SOKOL — POBREZJE

V nedeljo od 17. do 23. ure zadnja plesna vaja v Sokolskem domu matice.

m. Prevara in tatvina denarja. V neko mariborsko gostilno je prišla neka okoli 25 let stara ženska ter pričela nagovarjati kuharico in služkinjo, češ da jima bo prikrbela lepo službo v Cakovcu. Obe ženski sta ji res kmalu izročili svoji poslovni knjižici, da bi jih lahko pokazala zainteresentom v Cakovcu. Medtem je tudi go-

stilničarka izplačala služkinji mesečno plačo din 250.—. Neznanka je videla, da je služkinja shranila denar v nezaklenjeni predal kuhinjske omare. Ko je bila za trenutek sama v kuhinji, je denar izmaknila, kmalu nato pa se je poslovila, češ da se bo odpeljala v Cakovec. Za preveč janko poizvedujejo oblasti.

SOKOL — TEZNO

V nedeljo od 17. do 23. ure zadnja plesna vaja v Sokolskem domu matice.

* PIVCEM PIVA! Se malo potrpljenja. Novo črno unionsko pivo bo v najkrajšem času dozorelo in dobro vlečano ter pride v soboto, dne 29. marca 1941 v promet.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, „BATA“, Maribor.

* Leposlovne tuje knjige v antikvarični razprodaji z 10 odst. popusta dobile v knjigarni TISKOVNE DRUŽBE, Cankarjeva 1.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 15. do vključno 21. marca Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85, ter lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Narodno gledališče

Petek, 21. marca: zaprto.

Sobota, 22. marca, ob 20.: „Habakuk“. Znižane cene.

Nedelja, 23. marca, ob 15.: „Caričine Amazonke“. Znižane cene. Ob 20.: „Brez tretjega“. Gostovanje Podgorske in Nučiča. Red B.

Ponedeljek, 24. marca, ob 20.: „Brez tretjega“. Gostovanje Podgorske in Nučiča. Red C. Zadnjič.

Konec tedna v mariborskem gledališču. V soboto, 22. t. m., bo že 17. predstava letošnjega operetnega „Slagerja“ „Habakuka“, v nedeljo popoldne pa se ponove priljubljene Parmove „Caričine Amazonke“ v delni prezasedbi (radi vpoklicev nekaterih članov gledališča). Pri obeh teh predstavah veljajo znižane cene. — V nedeljo in ponedeljek zvečer bosta zadnji goslovanji Podgorske in Nučiča v Begovičevi prodorno uspeli trodejanški „Brez tretjega“. Na vrsto prideta reda B in C.

Kino v Mariboru

* GRAJSKI KINO. Danes zabavni film „Bal Paré“ prekrasna godba. Ples Silvestrovanja. Ljubezen in tako dalje.

* ESPLANADE KINO. Najzabavnejša veseloigra do sedaj „7 let nesreče“, Hans Moser. Theo Lingen, Ida Wüst.

* UNION KINO. Do petka „Cirkus bratov Marx“ je največja cirkuška atrakcija sveta, izvrstna zabava, občudovanje in smeh.

* KINO STUDENCL. Od 21. do 24. marca „Dve fronti“, kriminalna afera, katera se odigrava v ozadju drž. vojne v Spaniji.

* ZVOCNI KINO POBREZJE. 22. in 23. marca „Obala v megli“.

VELIKI VOKALNI

HRV. PEV. DRUŠTVA „KOLO“
IZ ZAGREBA

Sobota 22. marca 1941, ob 20. uri
v Sokolskem domu — Dir. Papandopulo

koncert

Preskrbite si vstopnice v knjigarni K o r e n, Gosposka ul. 9 — Telefon 29-41

Priprave za mariborsko relejno oddajnico

Ministrstvo za pošto, telegraf in telefon je odobrilo gradnjo posebnega telefonskega voda, ki bo vezal Maribor in Ljubljano ter bo služil radijskim prenosom. Kakor znano se gradi na Tezmem relejno oddajna radijska postaja, ki bo oddajala ljubljanski sporred. Po prvotnih napovedih bi začela oddajati že v letošnji spomladi.

NAVODILA ZA ŽIGOSANJE ŽIVILSKIH NAKAZNIC

V zvezi z objavljenim pozivom za žigosanje živilskih nakaznic za mesec marec razglašajo Mestni preskrbovalni urad:

Vsi imetniki živilskih nakaznic, ki ne kupujejo direktno pri trgovcih, ampak so na hrani v gostilnah ali privatno, so dolžni poskrbeti za to, da bodo njihove nakaznice žigosane potom hranodajalca pri onem trgovcu,

Pismo uredniku

Gospod urednik! S povišanjem voznine v osebnem prometu na mestnih progah Mestnih podjetij v Mariboru smo zlasti prizadeti Studenci, ki plačujemo sedaj od Glavnega trga do Studencev, odnosno nazaj din 2.50 po osebi. Ako upoštevamo, da je ta progna razmeroma najkrajša med mestnimi progami in da se pobira ista voznina tudi na drugih progah, plačujemo Studenci prav za prav preveč. Ako hočeš iz Studencev na glavni kolodvor in nazaj, moraš plačati kar 10 din, dočim lahko potniki na progji št. 1 dospejo na kolodvor za polovično

ceno, a vendar je njihova progna daljša. Uvedba enotne tarife za vse mestne proge ima gotovo nekaj zase, vendar je to, kar nudijo MP potnikom, na različnih progah avtobusnega prometa v mestu, različno. Gotovo bi se dal najti nov sistem, ki bo to nepravilno razliko odpravil. Najbolje bi se to morda dalo urediti tako, da bo že v Studencih pri odhodu mogoče kupiti prestopno vozovnico do kolodvora. Saj bi tudi še pozneje ostali na slabšem, ker moramo prestopati in večkrat tudi čakati na zvezo, toda izginil bo vsaj vtis, da moraš za isto plačati več ko drugi. — Prizadet!

Spomini na katastrofo

v Jeseniškem predoru

DVA BRZOVLAKA ZGORELA S POTNIKI VRED

Pred železničarjem ima človek neko podzavestno spoštovanje, ker ve, da je vse življenje z eno nogo na tem, z drugo pa že na onem svetu. Vsako jutro in vsak večer, ko odhaja v službo, se kakor za vselej poslavlja od žene in otrok, saj jih morda nikoli več ne bo videl. Železničarjevo življenje je torej tragična pot v korist in prospah celokupnosti, družbe, naroda, države. Zato so železničarji in njihove žene pravi junaki, ki žrtvujejo svojo srečo dobrobiti vseh, sami pa zahtevajo samo drobec od vsega, kar je potrebno za vsakdanje življenje.

S takimi in podobnimi mislimi sem sedel v družbi železničarjev, ki so si po naporni vožnji privoščili kozarček poživiljajočega vina v nadi, da bodo ob njem pozabili na mnoge življenjske tegobe. Človek bi menil, da se železničarji neradi pogovarjajo o svojem slanu, o svojem življenju, ker je pač neveselo. Pa ni tako! Sicer se tu in tam radi pošalijo, toda pogovor kre-

ne vselej sam od sebe v vedno isto smer: o železničarju.

Pogovarjajo se o tovariših, ki jim življenje še manj nudi, kakor njim, o tistih, ki so žrtvovali glavo svojemu poklicu in o tisočerihi pohabljenih, ki so bili žrtve raznih nesreč.

Katastrofa pred 30. leti

V družbi je bil slučajno tudi bivši železniški kurjač g. Franc Frank iz Celja, ki mu je železniška katastrofa pred 30 leti ugrabila očeta, strojevodjo. Ker je že razgovor nanesel na nesrečo, je tudi Frank pripovedoval o dogodku, ki ga je doživel kot 12 letni pobič. Stanovail so s številno družino v Ljubljani. Oče Franc se je nekega dne leta 1912. kakor vedno poslovil od svojih in se odpravil v službo. Bil je strojevodja na brzovlaku, ki je odpeljal proti Jesenicam.

Brzovlak je že zdrvel v predor med Jesenicami in Področem, ko se mu je sredi poti približal brzovlak iz na-

sprotne strani. Katastrofa je bila neizogibna, trenutna. Nihče se ni zavedel, kaj se je zgodilo. Strahovit tresk. V naslednjem trenutku pa je pošastno temo v predoru razsvetlil grozoten ogenj: oba brzovlaka sta se popolnoma razbila in zgorela. Le nekaj železja je ostalo od razkošno opremljenih vagonov. Zgoreli so tudi vsi potniki. Koliko jih je bilo, niso mogli ugotoviti. Vedo le, da je takral zgorelo tudi 12 železničarjev z obeh vlakov.

Usodno naključje — žalne obleke

Čeprav nisi praznoveren, pa te vendarle pretrese, če slišiš, da so Frankove hčerke-sivilje tisti usodni večer šivale za neko stranko žalne obleke. Bile so še pri delu, ko je prišel z ljubljanske postaje železničar z žalostno novico: oče je zgorel! Frankov sin mi je pravil, da sestre več let niso prevzele v delo žalnih oblek, ker jim vedno znova zbujujajo pretresljive spomine o grozni noči v jeseniškem predoru.

S posebnim vlakom do Jesenic

Sredi noči je odpeljal posebni vlak svojece zgorelih ljubljanskih železničar-

jev v Jesenice, kjer so bili neme priče ogromnega požara, ki je več ur divjal v predoru. Ostanokov trupel sploh niso našli, ker so se spremenila v pepel. Žene, matere in otroci so vpi-li pred predorom in obupavali, tako da se je polastila groza še neprizadetih opazovalcev.

12 praznih krst

Se dobro se spominja pripovedovalec turobnega pogrebne spreveda, ki se je vil v Smartno nad Kranjem. Železničarji so nosili 12 krst, ki so bile prazne, ker ostaloov zgorelih železničarjev niso mogli zbrati. Na ta pogreb so prišli železničarji iz vse Slovenije, da so se poklonili nesrečnim žrtvam težkega in nevarnega poklica. Mnogi železničarski očanci še danes vedo povedati, da takšnega pogreba še ni bilo.

Veličasten križ — spomin na katastrofo

Na pokopališču so kasneje postavili po posredovanju železničarjev mogočen križ, ki se dviga nad Kranjem in spominja potnike v vlakih, ki dan za dnem hite mimo, na ono strašno noč v jeseniškem predoru pred 30. leti.

—lg.

Klavirski koncert dr. Klasince

Z nedavnim koncertom našega domačega pianista dr. Romana Klasince je prišlo ono mariborsko občinstvo, ki ljubi in zna ceniti resno glasbo, spet na svoj račun. Na žalost to občinstvo številčno ni veliko, vsaj če smemo soditi po njegovi udeležbi. Toda umetnost ima to moč, da v tistih, ki se ji posvečajo in ki ji udano služijo, goji živo in neomajno vero vase. V tej veri delajo njeni služabniki dalje trdno uverjeni, da prej ali slej pridobijo tudi zanikrne in nemarne ljudi za svojo sveto stvar. Tako je tudi z dr. Klasincem. On redno koncertira, leto za letom, prinašajoč vedno nove in zanimive sporede. Ali n'ize v tem veliko, da poleg ne vedno prijetnega klavirskega pouka najde še vedno dovolj časa, da študira razne skladbe in z njimi vedno na novo servira lepote žejnim ljudem? Kateri naš pianist se dela tako? Tako bi se lahko vprašali še za 15 let nazaj. Res, da ni vsak pianist tudi koncertist ali celo virtuoz (isto velja o drugih instrumentalistih in o pevcih), toda če imamo vsaj enega, ki se z vso vnemo posveča navidezno nehalnemu delu, podprimo ga, dajmo mu priznanje vsaj s tem, da se udeležimo njegovih prireditev! Dr. Klasince ima sicer svojo publiko, ki si jo je ustvaril s svojimi nastopi, toda to je se odlično premalo. Reprodcent glasbe je poln dobrote, ki jo želi v glasbeni obliki deliti z vso javnostjo, kateri je treba često dajati kaj dobrega za srce.

Umetnost in sposobnosti dr. Klasince smo imeli priložnost poročati že mnogokrat in laskavo, zato naj tu povdarim, da je zadnji koncert pokazal velik napredek v doživljanju in interpretaciji skladb. Dokaz njegovih močnih sposobnosti je tudi v dejstvu, da dr. Klasince podaja svoje sporede vedno na pamet. Potujoči pianisti prirejajo turneje, na katerih neprenehoma ponavljajo svoje sporede, dr. Klasince pa opravlja to veliko duševno delo vedno le za enkratni nastop. Ali ni v tem znamenje neustavljive energije in krepke volje?

Program tega koncerta je kaj raznolichen. Kot prva točka je bila Regerjevska skladba Preludij in fuga v es-molu za levo roko. Zal, bil sem poklicno zadržan, da sem ta zelo interesantni kos zamudil, a od strokovnjakov sem zvedel, da ga je dr. Klasince podal prepričevalno in brezhibno. Da je pa znal tako plastično izklesati naslednjo skladbo (Schumann, Fantazija op. 17), mi gre posebno priznanje ker je skladba zelo dolgovozna, kakor ima sicer mnogo lepih motivov z bogatimi modulacijami. Po odmoru smo zopet enkrat slišali bizarno akordiko francoskega skladatelja Debussy-a s skladbami Hommage à Rameau (Poklonitev Ramo-ju) in Mouvement

(Gibanje), ki sta bili podani s polnim razumevanjem njegovega stila, a višek svoje tehnike in svojega globokega pojmovanja je dosegel z zadnjo točko sporeda, z Musorgskega »Slikami z razstave«. To je ciklus 10 skladb, zloženih pod vplivom sledečih slik, ki jih je komponist opazoval na neki razstavi: Skrat, Stari grad, Tilerije (otroci pri igri in v prepiru), Bydlo (težak poljski voz), balut piščancev v jajčnih lupinah, Samuel Goldenberg in Schmuyle (dialog dveh židov), Trg v Limogesu, Katakombe, Koča babe Jage (čarovnice nesreče pri Rusih) in Velika vrata v Kijevu. Kot uvod in med nekaterimi skladbami je komponist uvrstil svoja razmišljanja ob teh slikah pod naslovom »Promenade«. Zares velika raznovrstnost, ki daje tudi izvajajočemu umetniku mnogo hvaležnega posta.

Sport

Otvoritev nogometne sezone v Mariboru

V nedeljo se bo v Mariboru otvorila letošnja nogometna sezona s tekmo Slavija — Rapid, ki spada v prvo kolo pokalnega prvenstva SNZ.

Razen te tekme so na področju MNP na sporedu še pokalna srečanja Drava — Ptuj, Mura — Lendava, Slovan — Slovenjgradec. Začetek vseh tekem je določen na 15. uro. Igrišče izbirajo prvomenovani klubi.

V celjskem okrožju se bodo srečali v prvem kolu pokalnega prvenstva Celje — Atletik, Brežice — Hrastnik, dočim je Jugoslavija prosta v ljubljanskem pa Kamnik — Disk, Jadran — Svoboda, Korotan — Moste, Hermes — Grafika.

Vse gori navedene tekme se bodo odigrale

SMRT PRI NOVI MAŠI

V Kotoribi je imel domačin Josip Balogh novo mašo. Pridirgar je bil župnik Petar Lichtenberger. Ko je končal, mu je postalo slabo, da se je nezavesten zgrudil. Prenesli so ga v župnišče, kjer je v nekaj minutah izdihnil. Pokojni pridirgar je bil med prebivalstvom zelo priljubljen.

BELEC DRUGI HACE

Znano je, da je obsojeni Belec iz Grlave, ki bi moral odsediti daljšo kazen v Murski Soboti, pobegnil iz zaporov. Se-

Dr. Klasince je po vsaki točki žel zasluzene viharne aplavze in njegovi učenci so mu poklonili lep šop nagelinov. Bil je večer lepega umetniškega užitka, ki nam je v teh trdih časih posebno potreben.

m Društva starih upolnojenec živ. južne železnice v Mariboru vabi vse staropolojence/ke k izrednemu običnemu zboru v nedeljo, 23. marca, ob 15. pri »Zlatem konju« v Vetrinjski ulici.

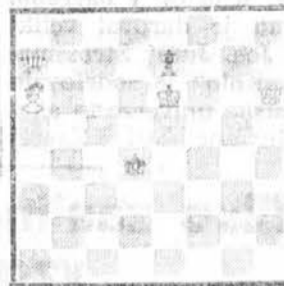
m Iz tovarniških prostorov je izgubilo kolo med delom delavcu Antonu Srofu s Tezna, ki je zaposlen v neki mariborski tovarni. Kolo znamke »Barania« ima številki 2-128077, ter 77706.

m Denarnica s 199 din je našla na križišču Gosposke in Jurčičeve ulice tovarniška delavka Julka Dajčmanova z Ruške ceste. Lastnik jo dobi na policiji.

Na polji skozi Slovenjgradec nas je pričastil mlaj. prof. dr. Zupanič in nam v prijetnem razgovoru nanizal vrsto spominov iz one dobe, ko se je gradnja svobodna država in ja. Našim občinstvu najmlajšim pa je Sokol priredil 16. t. n. čajanko. Nad 120 veselih lic je žarelo v dvorani. Prvič so nam zabrali slovenjgradski mali hacinonitarji pod vzornim vodstvom učitelja g. Škerbala. Razdelili smo tudi diplome najmlajšim sodelujočim na sokolski smuč. tekmi. Dosa je rajala in prepevala sokolske pesmi. Gulikovni oder je pokazal nekaj prizorov. Sokol stona prekopan v novo sponlad.

36. šahovski oreh

Pa običajno enkrat tudi nizozemske komponiste. Poleg Koka, Altene in Meesa se je zadnja leta močno uveljavil A. J. Wijmans iz Haaga. Njegove študije in končnice so duhovite, včasih celo nekoliko zabavne, aji vedno imajo blezedeo pinto. Pogledite naslednjo, ki je ena izmed njegovih zadnjih del.

Belci na potezi zmaga. Duhovito skril. Beli mora kajpada naglo izriniti neugodni položaj črne dame, da ne more priti več na pomoč kralju, ki je ogrožen na odprtem polju. Kar poskusite!

Rešitev 35. šahovskega oreha

Stara perzijska študija (Beli: Ka1, Tc7, Sd5, Sg5, kmet e6. Črni: Kh8, Tc2, Tg2, Sc6, Sd8, kmet b3). Beli na potezi zmaga: 1. Th7+, Kc8 2. Sf6+, Kf8 3. e7+, Sxe7 4. Tf7+, Sxf7 5. Se6+ mat. Lepo, kajne?!

Tokrat pa se je oglašilo rekordno število reševalcev, nič manj ko 71, med njimi je bilo 35 pravih rešitev. Pravilno so rešili: A. Ploj, F. Kobilica, Vasiljev, M. Britovšek, P. Senica, L. Križanič, J. Dolenc, A. Jakolič, dr. R. Klasince, J. Šušterberger, T. Beljan, I. Dasko, A. Manfreda, vsi iz Maribora; F. Grein, prof. Grašar, S. Jerič, V. Virant, F. Persič, L. Pilič, Celje; O. Berdnik, Šoštanj; P. Sešek, Medvode; V. Kočan, Mežica; F. Deliček, Smarje pri Jelsah; A. Jurhar, Mežica; A. Kolne, Ruše; Mr. Hočevar, Radeče; dr. D. Senčar, Prevalje; F. Planinc, B. Mljanič, Meža; F. Sašel, L. Zajc, Ljubljana; J. Jordan, Sv. Jurij ob Ščavnici; J. Vodišek, Jesenice; prof. Kerencič, Gornja Radgona; B. Ivnik, Ljubljana.

Zreb je določil nagrado — Puškinov roman »Kapetanova heč« — Alojzu Kohne iz Ruš.

Kupon za šahovsko nagrado »Večernik«, 21. marca 1941

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitve, dopise, posest, trgovsko in obrtno reklamo na stano namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za pisemne odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba priložiti v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisanih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojni tarif.

SLUŽBO DOBI
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

PRODAJALKA
izvezbana v mešanji stroki se sprejme. Pisemne ponudbe pod »Čimprej« na oglasni oddelci »Večernika«. 24178-2

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
sprejemem takoj. Goričan Leo polj, dr. Krekova 32, Studenci-Maribor. 24181-2

Sprejemem

HIŠNICO
za jutranje in večerno čiščenje. Vicel, Gosposka 5. 24167-2

MOJSTER
za tovarno testenin, popolnoma samostojen, lahko dobi stalno službo zasigurno mesto. Ponudbe z navedbo zahtev in referenc je poslati na »Publicitas«, Zagreb, Ilica 9, pod »Testenina«. 24191-2

VAJENCI-(KE)
do 20 besed 15 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

VAJENKO
tridno, za pletilsko obrl sprejme takoj pletilnica Segula, Tomšičev drevored 7. 24155-4

SOBO ODDA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Odda se mala

OPREMLJENA SOBA
event tudi s hranjo. Meljska c. 12-II Pertot. 24168-8

ŽENITBE - DOPISI
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

»KORESPONDENCIJA«
Prosimo dvignite pismo v ogl. odd. »Večernika« pod gornjo šifro 24174-19

HRAPAVE IN RDEČKASTE ROKE POSTANEJO Z UPORABO PERMA

KREME GLADKE IN LEPO BELE KANČ

STANOVANJE ODDA
do 20 besed 15 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

Lepo

KOMF. STANOVANJE
odnosno cela vila z vrtnim tik parka se odda v našem solidni stranki 1 maja. Ogledati v Badlovi ulici 1. Vsa pojasnila daje lastnik. Vprašati na naslov: Anon Vidovič, Sv. Peter v Sav. dolini 24080-5

DENAR
do 20 besed 20 in vsaka nadaljnja beseda 2 din

Kupimo

HRANILNE KNJIZICE
Kmetijskega hranilnega in posojilnega doma. Bančni kom. zavod, Maribor, Aleksandrova cesta 40. 24018-12

OBRT - TRGOVINA
do 20 besed 20 din vsaka nadaljnja beseda 2 din

GONILNI
Šivalni in vezalni jermeni v vseh širinah priporoča Iv. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 24190-13

ŽENSKI KOTIČEK
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

STEKLENICE
pol litra in trideset litra kupuje drogerija Kanc, Maribor. 23476-13

Oddajte

MALE OGLASE
za sobotno-nedeljsko številko »Večernika« čimprej v tednu, najkasneje do

petka 1/2. zvečer,
ker so do tega oddani mali oglasi brez posebne pristojbine in zato cenejši, kakor v soboto do 9. ure dopoldan oddani.

»VEČERNIK«
Oglasi oddelek.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da nas je po dolgi, težki bolezni, gospa

Wilma Šterban, roj. Permoser
soproga ličarja drž. žel.

v 31. letu starosti s tolažbo sv. vere za vedno zapustila.

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 22. marca, ob 17. uri, iz mrtvašnice na Radvanjskem pokopališču.

Maribor, Nova vas, dne 20. marca 1941.

Zaljujoči soprog VALENTIN, brat ARTUR in ostalo sorodstvo.